This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

HECA RHACVSINA

MILAN REŠETAR

66. Sign. B. 55.

NSKÁ KNIHOVNA
*3186

Digitized by Google

NAUK
KARSTJANSKI

SLOSCEN PO NAREDBI S OZA

PAPE KLEMENTA VIII

OD KARDENALA BELLARMINA

i kratko uvjeſcbagne o parvoj ispovjesti i pricestjegnu djeze nedorasle

132204

SLOSCENO PO NAREDBI

BENEDIKTA XIII

A sve slovinski istomsceno po ozu

INNOCENZU GARGHICHJU MALOBRACHJANINU.

DRUGO PRITJESCTEGNE

Od mnogo isopacegnaa ispravgljeno.

U DUBROVNIKU

1811.

PO ANTUNU MARTECCHINI

S' DOPUSTEGNEM.

Digitized by Google

J 3408

In doctrinis glorificate Dominum.

Isaiae cap. 24. v. 15.

Digitized by Google

NIKOLA BANI

ARKIBISKUP DUBROVASCKI,

I STOGNSKE BISKUPIJE NASOTOJNIK

svoiem Namjesnikom, i obje Zarkve duhovniem Pastjerom &c.

Mij dobro ſnamo, nascja posctovana brachjo, kolikaje vascja pomgna, i nastojagne, nekabiste vascja stadda s' dobrom, i ſdravom uſgoili pastjom, i odhranili. Alli vechje krat nastupismo

Digitized by Google

u svètomù pohodu nascje Arkibiskupije, da ovu pascju svaki od vas na isti nacin ne pripravgljasce; negh da jedni jedniem nacinom, a druſi sluſcjahuse druſiem; tako da ova raſ'kos ne mallu poraghja scettu, i nekoris i staddima, i stadbenikom. Niti ova raſ'kos nahodise sada samo meghju vami; pacek josc od davninaa i meghju taghiem pastjerom bijascese raſplodila. Radi toga nahodimo, da najposledgni rimski sabor osetro naredj, da svaki od pastjeraa duhovnieh imasce unaprjeda u nauku vjerre jedan isti sljedit red, i nacin tomacegna; to jes oni nauk karstjanski, koga pametni Bellarmin sloscj (1). *Nahodimo da Klement VIII namjesnik Isukarstov na ſemgli ovo isto odredj josc i prie toga sa-*

(1) Concil. Rom. Tit. I. cap. IV. pag. 7. App. ad Concil. Rom. Instr. I. pag. 163.

Digitized by Google

sabora (ibid.). *Nahodimo odvisce , da Benedikt XIII. katolicjanske Zakve svetovladalac sve ovo u toj skupsctini odluri* (ibid.). *Nahodimo na svarhu , da primudri Benedikt XIV. s' podpunosti svoje vlasti potvardj suescto gnegovi pristupnizi naredisce , i odlucisce o tomacegnu nauka karstjanskoga ; a navlasctito priglavj , da svak inokupno , i po napose imascese sluſcit s' naukom od Bellarmina stuceniem* (2). *Mij duke ſa koris obje dvije Biskupije , kojesu sad pod nasciem vladagnem , cinimo ſnatti , nareghivamo , priporucivamo , i priglavglivamo svijem nasciem namjesnikom , duhovniem pastjerom , zarkovgnakom , redovnikom , nauciteglјom , i roditeglјom , da u tomacegnu nauka karstjanskoga , nejmase*

iko

(2) In Bullar. Bened. XIV. n.° 42. §. 17. In Bulla quæ incipit , *Etsi minime &c.*

Digitized by Google

iko njedniem drughiem sluſciti nacinom, ni tomaciti, ni darſcjati drugoga nauka, negh samo onega odiſgar narecenoga Bellarmina, koi prinesen u nasc slovinski jeſik, sad drughi krat iſlaſi na svietlos; budduchi mji postavili svu nascju pomgnu, i nastojagne, dabismo ovo ispunili na koris nascieh stadua, beſ ikakve najmagne sctette pastjeraa, ni gnihove najmagne plate ſa ovo pritjesctegne. Ufamo, da do skoro vidjetchjemo nascje poſcjude do ziglja ispugnene; ciemvam ſa sad udjeglivamo nasc sveti blagosov.

K A-

Digitized by Google

KAŠALO

Poglavitieh Stvarii kojese sadarſce u ovemu nauku.

O svarsi karstjanina. list. 1
O ſlamegnu s. kriſcja. l. 2
O dva poglavita otajstva nasce s. vjerre, l. 3
O vjerrovagnu. l. 4
O occenascju. l. 8
O ſdravi Marji. l. 12
O deset ſapovjedii boſcieh. l. 14
O pet ſapovjedii zarkovnieh. l. 17
O svjettu iſvarsnosti. l. ivi
O sveto-otajstvih. l. 18
O krepostih bogoslovnieh, i glavnieh, l. 20
O darima Duha svetoga. l. 21
O djellih millosardja. l. 22
O grjehu smartnomu. l. 24
O grjesih suproch Duhu svetomu, l. ivi
O grjesih, koij vappe osvettu. l. ivi
O cetiri najpokogna. l. 25
O djellih krepostii bogoslovnieh, l. 26

O dar-

Digitized by Google

O darſcjanstvu ispovjesti. l. 31
O iskuscjegnu duscevnosti. l. 36
O bollesti grjehaa. l. 38
Molitva prie ispovjesti. l. 41
O djellu ispovjesti. l. 42
O pokornoj ſadovoglnosti. l. 46
O pokornomu odrjescegnu. l. 47
O iſvarsnosti prisvete eukaristije. l. 49
O ploddu ovega sakramenta. l. 54
O pripravam ſa pristupit na s. pricestjegne. l. 55
O daſjenstvu ſa primit tjelo Isukarstovo. l. 58
O nacinu ſa primit tjelo Isukarstovo. l. 59
Raſlika djella prie s. pricestjegna. l. 61
Raſlika djella po s. pricestjegnu. l. 64
Litanije B. D. Marije. l. 66

NAUK

Digitized by Google

NAUK
KARSTJANSKI

ſa mochga naucit lasno na pamet kakko bij sloſcen po naredbi S. Oza

PAPE KLEMENTA
OSMOGA.

O svarsi karstjanina, i o ſlamegnu svetoga kriſcja.

NAUCITEGL, I UCENIK.

N. *Jesili ti karstjanin?*
U. Jesam po millosti boſcijoj.
N. *Scto hochje rjet karstjanin?*
U. Hochje rjet oni, koi spovjeda vjerru, i ſakon Isukarstov.
N. *U cemusè navlasctito uſdarſci vjerra, i ſakon Isukarstov?*
U. U dva otajstva poglavita, kojasu ſatvorena u ſlamegnu svetoga kriſcja; to jes u Jedinstvu, i Trojstvu boſclemu; u Uputtjegnu, i smarti nascega spasiteglja: i da jes jedan Bogh, koi dava dobriem karstjaninom raj nebeski a ſliem pakko vjekoviti.
N. *Scto hochje rjeti Jedinstvo, i Trojstvo Boſcije?*
U. Hochje rjeti, da u Bogu jes jedno samo Boſcjanstvo, illi bichje, i narav boſcjanstvena; kojaje niscta ne magne u sva tri sobstva, illi kipa boſcjanstvena, kojase ſovu Otaz, Sin, i Duh sveti

Digitized by Google

N. *Jasctosu tri sobstva, illi kipa boſcjanstvena?*

U. Jasctobo Otaz nejma pocetka, ni iſhodi od drugoga sobstva, illi kipa; Sin iſhodi od Oza, a Duh sveti od Oza, i od Sina.

N. *Jasctosu jedan sam Bogh ova tri sobstva, illiti kipa boſcjanstvena?*

U. Er imaju jedno isto bichje, jedno isto mogujstvo, jednu istu mudros, jednu istu dobrotu, iste sve ine iſvarsnosti.

N. *Scto hochje rjeti uputtjegne, i smart nascega spasiteglja?*

U. Hochje rjeti, da Sin Boſcij, to jes drugo sobstvo, illiti kip prisvetoga Trojstva uciniose cjovjek, i umroje na kriſciu ſa nas spasiti.

N. *Kakkosu ſatvorena ova dva otajstva boſcjanstvena u ſlamegnu svetoga kriſcja?*

U. Erbo ſlamegne svetoga kriſcja cinise, postavgljajuchi parvo ruku desnu na cello, govorechi, u ime Oza, potom toga na parsi, govorechi, i Sina; iſa toga na rame ljevo, i desno, govorechi, i Duha svetoga. Amen.

N. *Kakkose dake ovdi prikaſcjuje parvo otajstvo prisvetoga Trojstva?*

U. Jasctobo ova rjec (u imę) ſlamegnuje jedinstvo boſcije naravi; a ostale rjeci ſlamegnuju Trojstvo kipaa.

N. *Istomaci sada drugo ostajstvo?*

U. ſlamegne svetoga kriſcja prikaſcjuje smart nascega spasiteglia, koi ciemse ucinj cjovjek, i cjemnas naucj put od spasegna, naukom, ſcivotom, i cjudesima; umrje na svetomu darvu od kriſcja.

N. *Kolikoje otajstvaa poglavitieh nasce svete vjerre, koju ima vjerovati, i ſnatti svaki karstjanin?*

U. Jesu dva.

1. Jedinstvo, i Trojstvo Boſcije.

2. Uputtjegne, i smart Isukarstova, i daje Bogh nadaritegl dobrieh, a pedepsnik opakieh.

N. *Scto*

N. *Scto hochje rjeti Jedinstvo, i Trojstvo Boſcije?*

U. Hochje rjeti, da imamo vjerovati, i ſnatti; da jes jedan sam Bogh u tri kipa, alliti sobstva Boſcjanstvena jednaka, kojise ſovu Otaz, Sin, i Duh sveti, i da svaki od ova tri kipa, alliti sobstva, jes Bogh; niscta nemagne, njesu tri Boga, negh jedan sam, i isti Bogh; er sva tri imaju jedno isto boſcjanstvo, illiti bichje, i narav boſcjanstvenu.

N. *Da scto hochje rjeti uputtjegne, i smart naſcega spaſiteglja?*

U. Hochje rjeti, da imamo vjerovati, i ſnatti, da od ova tri kipa, alliti sobstva boſcjanstvena, drughi kip, alliti sobstvo prisvetoga Trojstva; to jes Sin Boſcij pravi Bogh, kakoje bio svegh, ucinjse iosc cjovjek ſa iſbavit nas od paklа, i mukaa gnegovieh; i ovi Sin Boſcij ucignen cjovjek bij svan od gljudij, Jeſus; to jes Spasitegl, kakoje bio ſvan od andjelaa prie neghje bio ſacet u utrobi priciste djevize Marije. I budduchi ſcivijo, i opchijo s' gljudima tridesti, i tri godiscta ucechih put spasegna, i cinechi mnoga cjudesa, na svarhu dopustjse propet na kriſc, na komu umrje, proljevajuchi svu svoju neprozjegnenu karv ſa ſadovogliti Bogu ſa grjehe svega svjeta, i neka mij stecemo ſcivot vjecni.

N. *Da scto hochje rjeti; daje Bogh naraditegl dobrieh a pedepsnik opakieh?*

U. Hochje rjeti, da imamo vjerovati, i ſnatti, da Bogh vrachja; i dava svoiem vjerniem ſluſcbenikom platu, i nadaregne od slave rajske ſa gnihova dobra diella. A opakiem grescnikom, koij umiru beſ gnegove svete millosti, i u gnegovu neprjateglstvu, daijh pedepsce pedepsami, i mukami viekovitijem u paklu po sve vjeke vjekaa.

N. *ſa koi raſlogh imamo stanovito, i temeglito vjerovati ova otajstva, i ostale stvari, kojesu od vjerre?*

Digitized by Google

U. Erboje isti Gospodin Bogh objavijo svetoj zarkvi katolicjanskoj, koije ista istina, i ſato nitti moſce privaritse, ni privaritnas; a nasje sveta zarkva naucila.

ISTOMACEGNE

VJEROVAGNA.

N. *Koije nacin ſa vjerovati?*

U. Jes dvanaes poghlavitieh naukaa illiti sckgljanakaa nasce svete vjerre, i ſakona, illiti vjerovagne apostolsko.

N. *Rezi duke vjerovagne?*

U. 1. Vjerujem u Boga oza svemoguchjega, stvoriteglja neba, i ſemglje.

2. I u Isukarsta Sina gnegova jedinoga Gospodina nascega.

3. Koi bij ſacet po Duhu svetomu, porodjse od djevize Marije.

4. Muccen pod Pontiom Pilatom, propet umro, i pokopan.

5. Side nad pakko, trechi dan uskarnu od martvieh.

6. Uſide na nebesa, sjedi ob desnu Boga oza svemoguchjega.

7. Odtud ima dochi suditi ſcive, i martve.

8. Vjerujem u Duha svetoga.

9. Svetu zarkvu katolicjansku, svetieh opchjenstvo.

10. Odpuſctegne grjehaa.

11. Putti uskarsnutje.

12. ſcivot vjecni. Amen.

N. *Tkoje ucinio, i sloſcijo ovo vjerovagne?*

U. Dvanaes apostolaa, onda kad hotjahu pochi pripovjedati vanghjeglje sveto; ſatose ſovu dvanaes sckgljanakaa svete vjerre karstjanske.

N. *ſasctosuga ucinilli?*

U. ſa uvjeſcbati nas u vjerri, i u ſakonu Isukarstovu.

N. *Ko-*

Digitized by Google

N. *Kojese stvari uſdarſce u vjerovagnu?*

U. Uſdarſcese dvanaes sckgljanakaa, to jes dvanaes poglavitieh djelaa, illi naukaa nasce svete vjerre, i ſakona.

N. *Rezimi, scto prikaſcivaju ovij sckgljanzi vjerovagna?*

U. Prikaſcjuju sve ono, sctose istinito, i zjelovito ima vjerovati, i uſdarſcjati o Bogu, i o svetoj materi zarkvi Isukarstovoj ſarucnizi; er parve osam sckgljanakaa pristojese Bogu, a ostala cetiri najposljedgna pristojese svetoj majzi zarkvi, to jes puku karstjanskomu.

N. *Istomaci parvi sckgljanak vjerovagna, koga recce sveti Petar; — vjerujem u Boga oza svemoguchjega stvoriteglja neba, i ſemglje?*

U. Ja krepko, i temegtito vjerujem u jednoga samoga Boga, koije naravni otaz sina svoga jedinoga spasiteglja nascega, i ſajedno jes otaz po millosti svojoj svieh dobrieh karstjanaa, kojise radi toga ſovu sinovi boſcij posinovgljeni. Na svarhu jes otaz po stvoregu svieh innieh stvarij; to jes stvoritegl svakoga stvora. I ovo jes Bogh svemoguchi, er svoijem neiſmjerniem mogujstvom moſce uciniti svescto hochje. I stvorioje od niscta nebo, i ſemglju sa sviem oniem, sctose na ſemgli, i na nebesieh uſdarſci.

N. *Istomaci drughi sckgljanak, koga recce sveti Ivan vanghjelista; — i u Isukarsta sina gnegova jedinoga Gospodina nascega.*

U. Ja vjerujem joscteriza i u Isukarsta, koije jedini, i istiniti sin Boga oza, erje porodjen vjekovito od istoga oza, i Boghje viscgni, i vjecni beſ pocetka, svemoguch, stvoritegl, i Gospodin nasc, i svieh stvarij kakkoloti i otaz.

N. *Istomaci trechi sckgljanak, koga recce sveti Jakob starij brat Ivanov; — koi bij ſacet po Duhu svetomu, porodjen od djevize Marije?*

U. Ja vjerujem, i istinito darſcim, da Isukars ne

Digitized by Google

samo jes pravi, i istiniti Bogh svemoguchi, negh da josc jes i pravi, i istiniti cjovjek, erje uſeo putt, i tjelo cjovjecjansko od priciste djevize Marie po kreposti Duha svetoga, i tako porodiose na ſemgli od majke beſ Oza, kakose porodio na nebu od Oza beſ majke.

N. *Istomaci cetvarti sckgljanak, koga recce sveti Andria, muccen pod Ponzjom Pilatom, propet umro, i pokopan?*

U. Ja vjerujem, i temeglito darſcim, da Isukars ſa odkupiti narod gljudski svojom neproziegnenom karvi, podnioje, i tarpjo mukku pod Ponziom Pilatom vladaozem ſcjudioskiem; to jes bij bjen, tarnovom krunnom okrugnen, i postavgljen na kriſc, na komu umrje, i s' koga dighnut, bij stavgljen u jedan grob novi.

N. *Istomaci peti sckgljanak, koga recce sveti Filip. Side nad pakko, trechi dan uskarsnu od martvieh?*

U. Ja temeglito vjerujem, da Isukars u cjas, u koi umrje, istinito otide s' duscjom u Limbo, ghdje stahu sveti Ozi, i trechi dan po smarti, koi dan bij nedjeglja, svojom vlasctitom kreposti uskarsnu od martvieh slavan, i slavodobitnik.

N. *Istomaci scesti sckgljanak, koga recce sveti Toma; — uſide na nebesa, sjede ob desnu Boga Oza svemoguchjega?*

U. Ja vjerujem, i temeglito darſcim, da Isukars po uskarnuchju svomu pribiva cetres danaa s' svojem svetiem Apostolima ſa potvarditi mnoſiem prikaſagnem, i s' svoiem dascjastvom svoje sveto, i istinito uskarsnuchje od martvieh; uſide na najvisce nebo, i ondi ſjedi varhu svieh koraa andjoskieh na desnu Oza Boga; to jes u jednakoj slavi s' Ozem, kakkonoti Gospodin, i vladalaz svakoga stvoregna, illiti stvora.

N. *Istomaci sedmi sckgljanak, koga recce sveti Matteo vanghjelista; — odtud ima dochi suditi ſcive, i martve?*

U. Ta-

U. Takoghjer ja istinito vjerujem, dachje isti Isukars na svarhu od svjeta dochi s' neba s' velikiem mogujstvom, vlasti, i s' velikom slavom, i suditchje vaskolik narod gljudski, davajuchi svakomu platu, illiti mukku, kakkoje tko dostojan.

N. *Istomaci osmi sckgljanak, koga recce sveti Jakob mlaghij; — vjerujem u Duha svetoga?*

U. Takoghjer ja vjerujem i u Duha svetoga, koije trechi kip prisvetoga Trojstva, i ishodi od Oza, i od Sina, i daje u svemu, i sasviem jednak Ozu, i Sinu; to jes, daje Duh sveti Bogh vjekuvjecni bes pocetka, i bes svarhe, svemoguch stvoritegl, i Gospodin svieh stvarij, kakko i Otaz, i Sin.

N. *Istomaci deveti sckgljanak, koga recce sveti Scimun kananeo: svetu zarkvu katolicansku, svetieh opchjenstvo?*

U. Takoghjer ja vjerujem, i temeglito darscim, daje jedna zarkva, kojaje skupsctina jedina svieh pravovjernieh karstjana, koiisu karscteni, i darsce vjerru; i sakon nascega Gospodina Isukarsta, i spoznaju, i spovjedaju, i istinito darsce, daje sveti otaz Papa rimski Namjesnik Isukarstov na semgli.

N. *Rezimi sasctose ova zarkva sove sveta, i katolicjanska?*

U. sovese sveta; er ima glavu, i Gospodina sveta; to jes Isukarsta; takoghjer ima vjerru svetu, svetotajstva zarkovna, i mnoga uda ima sveta. sovese katolicjanska; to jes jedna, i opchjena; sascto ima jednu vjerru, jedna svetotajstva, posvetiliscta, jedan sakon Isukarstov vas narod karstjanski.

N. *Scto hochje rjeti svetieh opchjenstvo?*

U. Hochje rjeti opchjenstvo molitavaa, i ostalieh dobrieh djelaa, kojase cine u svetoj majzi zarkvi, kakkono u kipu cjovjecjanskomu od dobra jednoga uda, udionizisu sva ostala uda.

N. *Istomaci deseti sckgljanak, koga recce sveti Juda Tadeo; — odpusctegne grjehaa?*

U. Takoghjer ja istinito vjerujem, i temeglito darscim,

ſcim, da u svetoj zarkvi jes istinito odpusctègje grjehaa po svetiem otajstvima, i da u istoj zarkvi gljudi, koijsuse grjescechi ucinilli sinovi hudobskj, i dostojni vjecnoga osughjegna u mukkam pakgljeniem, s' pokorom, i s' odrjescegnem svete majke zarkve, cinese opet sinovi boſcij, i bascstinizi kragljestva nebeskoga.

N. *Istomaci jedanesti sckgljanak, koga recce sveti Bartolomeo; — putti uskarsnuchje?*

U. Takoghjer ja vjerujem, da na svarhu svjeta na sudgni dan vaskolik narod cjovjecjanski ima uskarsnuti, uſeti svikolizi ista telesa, kojasu prie imali. To jes, dachje svaki cjovjek na dan suda opchjenoga uſeti svoje isto tjelo, kojeje imo, dokleje bijo na ovem svjetu, i u komuje umro, i poscjo s' ovega svjeta. I ovochje bitti po vogli, i kreposti boſcioj, koja sve moſce.

N. *Istomaci dvanaesti sckgljanak, koga recce sveti Mattija; — ſcivot vjecni?* Amen.

U. Takoghjer ja vjerujem, i istinito darſcjm, da ſa dobrieh, i pravednieh karstjanaa jes ſcivot vjecni, pun svake radosti, veseglja, i raskoscjaa beſ ikakva ſla, beſ ikakva dreseglja, i beſ pomagnkagna. Takoghjer ſa nevjernikaa, odmetnikaa, i ſlgljeh karstjanaa jesu mukke pakijene, i smart vjecna, punna svakoga dreseglja, beſ ikakva veseglja.

N. *Scto hochje vjeti?* Amen.

U. Hochje rjeti; tako jes u istinu, kakkoje recceno.

ISTOMACEGNE

OCCENASCJA, I ſDRAVE MARIJE.

N. *Bijusci do sad govorili od onemu, scto imamo vjerovati; vighimo sada ſnaſcli ono, sctose ima uffati, i od kogase ima uffati?*

U. Uffam imati ſcivot vjecnj, koise osobitiem, i poglavitiem nacinom stjece, i dobiva najprie po mil-

millosti boſcjanstvenoj; a paka po cignegnu nascieh dobrieh djelaa, kojase cine u millosti boſcioj.

N. *Sa stechi ono scto uffamo, sctoje od potrebe ſnati?*

U. Meghju ostaliem stvarima potrebnoje ſnati svete molitve, kojenas uci sveta matti zarkva; to jes *Occe nasc, Sdravu Mariju, Vjerovagne, Deset ſapovjedij boſcieh, Pet zarkovnieh, i Sedam sakramenataa.*

N. *Rezi dake occe nasc?*

U. Occe nasc, koi jesi na nebesieh, svetilose ime tvoje, prighi kragljestvo tvoje, buddi voglja tvoja, kakko na nebu, takko i na ſemgli. Kruh nasc vaſdascgni, dajnam danas, i odpusti nami dughe nasce, kakko i mij odpusctujemo duſcnikom nasciem. i ne uvedinas u napas; nu oslobodinas oda ſla. Amen.

N. *Tkoje ucinio, i naredio ovu molitvu; occe nascja?*

U. Gospodin Isukars nasc prislatkj spasitegl, ongaje ucinio, i reko najparvi put s' svoiem prisvetiem ustima ucenikom svoiem, i ſatoje ova molitva najpoglavitija, najiſvarsnia od svieh ostalieh mollitavaa.

N. *Sctose sadarſci u ovoj mollitvi od occe nascja?*

U. Sve ono, sctose ima prositi, i uffati od Boga. Sedamse stvarij prosi u Boga, govorechi ovu molitvu s'pravviem, i s'cistiem sarzem. U parva cetiri proscegna pitamo, danam da dobra; a u druga tri mollimo, i prosimo, danas oslobodi od ſla. Koliko od dobara najparvose prosi slava, i posctegne boſcije. Drugose prosi dobro nasce. Trechjese prosi nacin ſa dostighnuti dobro, koje prosimo. Cetvartose prosi nacin ſa imati, i umjeti uſdarſcjati reccenu millos boſciju. Drugo; koliko od ſla: najparvose prosi, danas oslobodi od ſla proscjastoga; paka, danas sacjuva od ſla dohodgnega; a trechje od ſla sadagnega.

SLJE-

SLJEDI TOMACEGNE

REGGENOGA OCCE NASCJA.

N. *Istomaci rjeci, kojesu prie parvoga proscegna, koje govore; — occe nasc, koi jesi na nebesieh?*

U. Ovoje samo jedan pocetak, u komuse dava raſlogh, da smjemo govoriti s' jedniem Gospodinom toliko velikiem, er ufamo bitti uslisceni. Dake govorechi, da Bogh jes otaz nasc po stvoregnu, i po posinovgljegnu; i ſato kakkono pravi sinovi utjecemose k' gnemu, i govorise, da jes istinito na nebesieh, kakkono Gospodin, i stvoritegl svieh stvarij; i ſato ſnamo istinito, danas moſce usliſciti, ako hochje, kakko ufamo, da hochje, budduchi on otaz nasc, isctom ako mij uſbuddemo ciniti, kakko cine pravi sinovi ozu svomu istinitochje uslisc itnas.

N. *Istomaci parvo proscegne, u komu velimo, svetilose ime tvoje?*

U. U ovemu parvomu djelu ove mollitve prosimo, da Bogh svemoguchi budde poſnan od svega svjeta, i tako, daje gnegovo ime sveto, i slavno od svakoga stvoregna posctovano, i proslavgljeno, kakkose pristoi.

N. *Istomaci drugo proscegne, u komu govorimo; — prighi kragljestvo tvoje.*

U. Pitamo u ovemu drugomu proscegnu, da doghje barſo kragljestvo, kojenamje obechjano, to jes, da dospijusci arvagna ovega svjeta, koja imamo s' svjetom, s' tjelom, illi s' putti, s' duhom necistiem, prighjemo k' blaſcenstvu vjecnomu, u komuchjemo kragljevati, i uſcivati s' Bogom, i s'svetiem gnegoviem u vjeke vjekaa beſ ikakve protivnosti.

N. *Istomaci trechje proscegne, u komu prosimo, govorechi; buddi voglja tvoja, kakko na nebu, takko i na ſemgli.*

U. Pi-

Digitized by Google

U. Pitamo u ovemu trechjemu proscegnu od ove mollitve, millos boſciju, kojomga sluscjamo, obsluſcjvajuchi sarcjano, i iſvarsno gnegove svete, i slavne ſapovjedi, kakkoga sluscjaju andjeli na nebesieh; ſascto pravi, i istiniti put, koiemse ide, i ulaſi u kragljestvo nebesko, jes obsluſcegne ſapovjedij boſcieh.

N. *Istomaci cetvarto proscegne, u komu prosimo, govorechi; — kruh nasc vaſdascgni dajnam danas?*

U. Cetvarto prosimo govorechi; kruh nasc vaſdascgni, toliko telesni, koliko duhovni. To jes prosimo rjec boſciju od Boga poslanu, a od pripovjedalazaa navjesctenu, i prikaſanu; a od nas u svetomu pismu nahodjenu. Takoghjer prosimo svetotajstva svete majke zarkve, a osobitiem nacinom sveto karsctegne, ispovjes, i pricestjegne, kojasu veoma krepke, i moguchje pomochi, i jako moguch nacin, koliko s' gnihove strane, akose od nas nepomagnka ſa stechi, i uſdarſcjati millos boſciu. Takoghjer prosimo kruh, i odjechju ſa uſdarſcjati ovi nasc slabi ſcivot, neka moſcemo Gospodina Boga sluſciti.

N. *Istomaci peto proscegne, u komu prosimo, govorechi; — i odpusti nami dughe nasce, kakko i mij odpusctujemo duſcnikom nasciem?*

U. Pitamo u ovemu petomu proscegnu od Occe nascja, danas Bogh oslobodi oda ſla proscjastoga, illiti mimoscjastoga. To jes od grjehaa ucignenieh odpusctajuchi nami dugh, krivine, i mukke, koijehsmo dostojni ſa grjehe ucignene: govorimo, kakko i mij odpusctujemo duſcnikom nasciem; to jes, prosimo, i mollimo Boga, da nami odpusti grjehe nasce, kakko i mij praſctamo uvrjeghjegna nasciem neprjategljom; ſato imaj ſnati, ako mij neprasctamo nasciem neprjategljom, sctosunas uvrjedili; mij mollimo Boga, da nami neprosti grjehe nasce. Nije raſloſcito, da nami Gospodin Bogh

Digitized by Google

Bogh prosti grjehe, kojisu grjesi nasci privelike uvrjeghje protiva posctegnu boſcijemu: ako mij neprasctamo vele magne uvrjede, nechje ni nami Bogh prostiti nasce privelike grjehe.

N. *Istomaci scesto proscegne, u komu prosimo, govorechi; — neuvedinas u napas.*

U. Prosimo u ovemu scestomu; danas oslobodi od napastovagnaa, kojasu ſla dohodechja, illi danas nedopusti napastòvati, illi danam da millos, da nebuddemo pridobiti.

N. *Istomaci sedmo proscegne, u komu prosimo, govorechi; — da oslobodinas oda ſla.*

U. Prosimo u ovemu sedmomu, danas oslobodi od ſla sadagnega. To jes, prosimo, i mollimo Boga, danas oslobodi od svake nevoglje, tughe, i ſcjalosti, i josc od svjetovnieh raskoscjaa, i bogastva, ako on vidi, i ſna, dachje nauditi nascemu duhovnomu spasegnu.

N. *REZI ſDRAVU MARIJU.*

U. ſdrava Marija millosti punna, Gospodin s'tobom, blagosovgljena tij meghju ſcenami, i blagosovgljen plòd od utrobe tvoje Jeſus. Sveta Marijo, majko boſcia, molli ſa nas grescnike sad, i na cjas smarti nasce. Amen.

N. *Tkoje ucinijo, i reko ovu molitvu, ſdravu Mariju?*

U. Gneki dijo ove molitve ucinj, i recce Arkandijo Gabrjel onda, kad doghje poſdraviti djevizu Mariju, i navjestiti uputtjegne Isukarstovo. Gneki dijo sveta Eliſabetta; a gneki dijo nadostavj sveta matti zarkva. Arkandijo Gabrjel recce, ſdrava Maria, millosti punna, Gospodin s'tobom, blagosovgljena tij meghju ſcenami. Sveta Eliſabetta priuſe od rjecij Gabrjelovieh, i recce. Blagosovgljena tij meghju ſcenami, i blagosovgljen plod utrobe tvoje Jeſus. Sveta matti zarkva nadostavj ostalo, govorechi; Sveta Marijo majko boſcija molli ſa nas grescnike, sad, i na cjas smarti nasce. Amen.

N. ſascto

Digitized by Google

N. *Sascto govorisc ovu mollitvu Sdravu Mariju Sa Occenascjom?*

U. Neka po prosjegnu blasjene djevize Marije lascgne isprosimo ono, scto prosimo od Boga, i erje ona odvjetniza, illi parciza gresenikaa; najdrasjcja Gospodinu Bogu, i punna svake millosti, i stoi na nebu varh svieh koraa andjelaa.

N. *Utjecesclise tij josc u pomoch od ostalieh svetieh?*

U. Utjecem sviem svetiem, a asobito momu andjelu strasjcjaninu; i svetom N. moga imena.

N. *Kad govorisc Sdravu Mariju, s' kiem tada govorisc?*

U. Govorim s' istom djevizom Marijom.

N. *Scto rasumijesc, daje blasjcena Gospa, illi djeviza Marija?*

U. Rasumiem, da jes prava, i istinita Majka bosjcija, punna millosti, i svake kreposti / kragliza nebeska, i semaglska, kojase molli Sa nas gresenike sinu svomu Gospodinu nascemu.

N. *Ghdije dake Gospa, illiti djeviza Marija?*

U. Na nebesieh varh svieh koraa andjelaa.

N. *Da sctosu one Gospe, kojesu po zarkvah?*

U. Onesu slika, i prilika one, kojaje na nebesieh.

N. *Sasctose ove stavgljaju po zarkvah?*

U. Dase spomenemo od one, kojaje na nebesieh; bijusci-su oveGospe gne slika, i prilika, nosimoim, i cinimo cjaas, i posctegne na slavu one, kojaje na nebesieh.

N. *Rezzimi, da kakkosu mnoghe, i rasslike slike, i prilike od Gospe, jesuli takko mnoghe, i rasslike i Gospe?*

U. Njesu, negoli jedna sama Gospa, kojaje na nebu, a gnu prikasjcjuju sve one prilike, kojesu na semgli.

N. *Sascto sovu Gospu od millosardja, od cjudesaa, od slamegna, i na mnoghe drughe nacine?*

U. Sasctobo mnoga, i rasslika djella, i dobra cini, i djelluje nami gresenikom.

N. *Sctose govori u Sdravi Marij.*

U. Posdravgljamoje, hvalimo, slavimo, i priporucivamose gnoj.

Digitized by Google

N. *Righimo ſáda na ono, ſctose ima djellovati ſa gljubiti Boga, i iskargnega, i rezi deset ſapovjedij bojcieh?*

U. 1. Jasam Gospodin Bogh tvoj, nechjesc imati drugoga Boga iſvan mene jednoga.

2. Ne uſmi ispraſno ime boſcije.

3. Spomenise svetkovati dan svecjani.

4. Cjasti oza, i matter.

5. Ne ubij nikoga.

6. Ne sagrjesci bludno.

7. Ne ukradi.

8. Ne rezi kriva svjedocjanstva.

9. Ne poſcjudi cjoviek tughje ſcene, ni ſcena tughjega cjovjeka.

10. Ne poſcjudi njedne stvari tughje.

N. *Tkoje do ove deset ſapovjedij?*

U. Isti Bogh; najparvo u ſakonu staromu po svomu sluſi Moiſesu; a potom toga Isukars Gospodin nasc potvardij u ſakonu novomu.

N. *Scto sadarſce u sebi ove deset ſapovjedij?*

U. Sadarſce sve ono, sctose ima ciniti ſa gljubiti Boga, i iskargnega; ſascto parve tri ſapovjedi ucenas kakkose imamo vladati, i prohoditi s' Bogom, s' sarzem, s' rjeci, i s' djellom. Ostale sedam ſapovjedij ucenas, dobro ciniti iskargnemu nascemu, i necinitmu sctete u kipu, u posctegnu, ni u ostaliem stvarima ni sarzem, ni rjeci, ni djellom. I takko pocetak, i svarha svieh ſapovjedij, i svega ſakona, jes iſvarsciti gljubav boſciu, i gljubav iskargnega; er Bogh ſapovjeda, daga gljubimo varh svieh stvarij; a nascega, iskargnega, kakko nas istieh.

N. *Istomaci parvu ſapovjed, koja veli; — jednomuse Bogu klagnaj, illi, jasam Gospodin Bogh tvoj, nechjesc imati drugoga Boga iſvan mene jednoga.*

U. Bogh

U. Bogh svemoguchi u ovoj parvoj ſapovjedi kaſcenam, daje on nasc pravi, i istiniti Gospodin; ſato darſcjanismo sluscjatga, cjastit, i posctovati, kakkonoti nascega Gospodina. Paka u istoj velinam, ſapovjedajuchi, da nikoga drugoga nejmamo poſnati ſa Boga, nego samoga gnega; ſato prema ovoj ſapovjedi priveliкiem grjehom sagrjescjuju nevjernizi, koiſse klagnaju stvoregnu u mjescte stvoriteglja. Takoghjer vjesczi, i vjesctize; vilenizi, i vilenize, koje darſce hudobu ſa Boga svoga, i tako po hudobstvu cjaraju, viluju, urizaju, i svjet varaju.

N. *Istomaci drughu ſapovied, koja veli; — ne uſmi iſprasno ime boſcije?*

U. Druga ſapovjed ſapovjeda, i ſabragnuje, dase nejmamo po njedan nacin krivo Bogom ſakglinati, ni pravvo, nego akoje velika potreba, moſcemose ſa koju veliku stvar pravedno ſakleti; a krivo nighda ni ſa njednu stvar. Takoghjernam ſapovjeda u ovoj ſapovjedi, da nejmamo nikakva neposctegna, ni psovke rjeti protiva Bogu, ni protiva svetiem gnegoviem.

N. *Istomaci trechju ſapovjed, u kojoj veli; — spomenise svetkovati dan svecjani?*

U. Trechja ſapovjed ſapovjeda, obsluſcegne dnevi svecjanoga: to jes, uſdarſcjatise u dni svecjane od rukodjeglstva, i od svega, neka imamo vrjeme, i nacin raſmiscgljati velicjanstvo boscjanstveno, i darove boscjanstvene. Takoghjer da imamo vrjeme zarkve boſcije pohoditi, misse, i pripovjedagna sluscjati, knighe duhovne scritti, i ostale sluſcbe boſcije, i zarkovne u viseglju djellovati.

N. *Istomaci cetvartu ſapovjed, koja veli; — cjasti oza tvoga i matter tvoju?*

U. Cetvarta ſapovjed veli, i ſapovjeda, da imamo posctovati oza nascega, i majku nascju, ne samo ustima, i posluhom, negoli josc, daijh imamo pomagati u gnihoviem potrebam duhovniem, i te

iles-

Digitized by Google

lesniem. I sve ovo sctose govori od oza, i matteri, imase ispuniti s' ostaliem iskargniem nasciem, jasve da gnima njesmo toliko darjcjani, kolikosmo ozu, i matteri, koijsunas rodilli, i odhranili s' velikiem trudom gnihoviem.

N. *Istomaci petu japovjed, koja veli; — ne ubij nikoga?*

U. Japovjeda Gospodin Bogh u ovoj petoj japovjedi, da nikoga nejmamo ubitti, ni porajiti nepravedno, i njednogamu jla uciniti u kipu, ni u tjelu: rekoh, nejmase niko nepravedno ubitti ni orujcjem, ni jejikom; jascto sudzi, koij osughjuju jlocinze na smart, i takoghjer slujcbenizi pravde, koij poghubgljuju po pravdi osughjene na smart, nesagrjescjuju, kakko ni vojnizi u boju pravednu, kada posjeku, illi ubiju.

N. *Istomaci scestu japovjed, u kojoj japovjeda, govorechi; — ne sagrjesci bludno?*

U. U scestoj japovjedi, japovjeda, i jabragnuje Gospodin Bogh, dase nejma ciniti grjeh putteni s' tughjom jcenom: to jes, da niko nejma nikakva putteroga grjeha uciniti, ni pojnati nikoga osvem svoga pravoga druga; jascto tkogodi, i koimudrago putteni grjeh ucini na koimudrago nacin sveghjerize smartno sagrjescjuje, kolikogodga putaa po svojoj vogli ucini.

N. *Istomaci sedmu japovjed, koja veli; — ne ukradi niscta?*

U. Japovjeda Gospodin Bogh u sedmoj japovjedi, da niko niscta tughja ne ukrade, ni ujme, ni potajno sctose jove lupesctina, ni occito, sctose jove silla, illi grabscja. I takoghjer japovjeda Gospodin Bogh u ovoj japovjedi, da niko nikoga u njednoj stvari nejma uvrieditti, ni kraduchi, ni otimjuchi, ni kupujuchi, ni prodavajuchi; nikakko po njedan nacin.

N. *Istomaci osmu japovjed, u kojoj veli; — ne rezi kriva svjedocjanstva?*

U. ja-

Digitized by Google

U. ſapovjeda Gospodin Bogh u ovoj osmoj ſapovjedi, i ſabragnuje, da nejmamo nikakva kriva svjedocjanstva uciniti protiva nascemu iskargnemu, ni pripovjedajuchi, ni muſuvjerechi, ni ſloglascechi, ni laſcjuchi, i njedne sctette ikomu ciniti.

N. *Istomaci dvije naiposljedgne ſapovjedi, u koijem se veli; — ne poſcjudi cjovjek tughje ſcene, ni ſcena tughjega cjovjeka, ni njedne tughje stvari.*

U. ſapovieda Gospodin Bogh u ove dvije ſapovjedi, da nejmamo ni pomiscgljati, ni ſcegljeti tughje ſcene, ni ikakve tughje stvari; ſascto oni, koi vidi svakolika skrovita, i potajna sarzaa nascieh; hochje, dasmo sveti, i cisti, ne samo iſvan, nu joscte hochje, dasmo i unutra zjeloviti, i istinitiem nacinom pravedni.

O ſAPOVJEDIH ZARKOVNIEH;

I O SVJETTU IſVARSNOSTI.

N. *Priloſci k' ſapovjedima boſciem one, kojeje priloſcila sveta matti zarkva?*

U. Petsu ſapovjedii svete mattere zarkve.

1. Sluscjati missu sve nedjeglje, i ostale sveze ſpovjedne.

2. Postiti korismu, vigilije, cetiri vremena posna, ii kvatre, i ne jesti mesa u petak, ni u subotu.

3. Ispovidjetse najmagne jednom na godiscte, pricestitse najmagne na uskarsegne.

4. Ne pirovati u vremena ſabragnena; to jes od prve nedjeglje doscjastja Gospodinova do vodokrsctaa, i od parvoga dnevi korisme do osmoga p uskarsegnu.

5. Platiti desetigne.

N. *Osvem ſapovjedii, kojesmo svi darſcjani obſciti, jesuli josc koij svjetti od iſvarsnosti?*

U. esu tri svjetta podata od nascega Gospodina lukarsta onijem, koij ſcjude doprjet do iſvarsnosti.

N. *Koijsu to svjetti?*

U. 1. Ubosctvo povoglno.
2. Cistochja vjekovna.
3. Posluh u svakoj stvari, koja nije grjeh.

O SVETOTAJSTVIH,

ILLI SAKRAMENTIH.

N. *Dosadasmo govorilli o svemu onomu, scto se ima vjerovati, ufati, i djellovati: ostaje, da sad govorimo svetotajstvih, illi Sakramentih, po kojiemse dobiva millos boſcija. Rezi duke, kolikoje svetotajstvaa, illi sakramenataa ste majke zarkve?*

U. Jesu sedam.
1. Karsctegne.
2. Krismagne.
3. Ispovjes, illiti sveta pokora.
4. Pricestjegne, to jes Tjelo Isukarstovo.
5. Uglje sveto, illiti napokogne pomaſagne.
6. Red sveti, illiti naredba svetoga Reda.
7. Matrimonio, illiti ſcenidba.

N. *Tkoje ucinijo ova svetotajstva, illiti Sakramenta?*

U. Gospodin nasc Isukars prislatki spasitegl.

N. *ſasctoje naredio ova svetotajstva?*

U. ſa oprostitnam grjehe nasce, i ſa udjeliti duscja nasciem millos svoju, kojase u svakomu svetotstvu dava oniem, koijga dostojno primaju.

N. *Scto djelluje sveto karsctegne?*

U. Dielluje po naredbi Isukarstovoj, da cjovjek ghjen u grjehu istocnomu od gnegase opere, i ocisti; primi millos boſciju, i podobanse ucini sve rajske. Takoghjer diſce, i smarscjuje sve ostke grjeha, (akosu u gnemu), dava dusci dobaraa i duhovnjeh, i ciniga od sina rasarſcb, sinom od millosti boſcije.

N. *Scto djelluje krismagne?*

U. Pot-

Digitized by Google

U. Potvarghjuje, i krjepi cjovjeka, dase ne strasci spovjedati vjerru Isukarsta Gospodina nascega, i tako sveta krisma cininas prave vojnike Isukarsta spasiteglja nascega.

N. *Scto djelluje ispovjes, illi sveta pokora?*

U. Odpusctuje grjehe, kojeje cjovjek uccinijo po svetomu karsctegnu, i cini, dase cjovjek povrati, i ucini prjategl boscij, koi s' svoijem sagrjescegnem bijose ucinijo neprjategl Boga svemoguchjega.

N. *Koje stvari trebuje uciniti sa dostojno primiti ovo svetotajstvo, illi sakramenat od pokore?*

U. Tri stvari odpotrebeje ucciniti.

1. Imati boles od svieh grjehaa s' odlukom nighdase vechje na gne, to jes na smartne nepovratiti, a cjuvatse, kolikose vechje mosce, od malieh.

2. Imase ispovidjet od svieh grjehaa misniku, koi ima oblas sa odrjesciti.

3. Ima pokoru isvarsciti, kojumu naredi gnegov ispovjednik.

N. *Scto djelluje pricestjegne; to jes Tjelo Isukarstovo?*

U. Hrani, i vsdarsci gljubav boscziju, kojaje scivot dusce nasce, i davase ovo pricestjegne pod oblicem kruha u ostij, a ono u istinu nije kruh, negoli istinito Tjelo Isukarstovo. Takoghjer i ono u cjasci nije vino, negoli istinita karv Isukarstova pod oblicem vina.

N. *Scto djelluje uglje sveto, illi napokogne pomasagne?*

U. Smarscjuje ostatke grjeha, dava veseglje, krepos, i jakos dusci, dase mosce jace arvati s' hudobom pakgljenom na cjasu svoje smarti, i josc pomaga primiti, i imatti sdravglje telesno, akoje potrebno, i korisno spasegnu dusce.

N. *Scto djelluje Red sveti, illi naredba svetoga Reda?*

U. Dava millos, i krepos boscziju misnikom, i osta-

liem slusebenikom zarkovniem sa mochi dobro ispunit djella, i slusebe bosjanstvene.

N. *Scto djelluje matrimonio, illi sveto-otajstvo od scenidbe?*

U. Dava millos bosciu oniem, koijse scene, i udavaju po sakonu bosciemu, i po naredbi svete majke zarkve, i sadrusjujuse sa scivjeti u pokoju i u sarcjanoj gljubavi, i poraghjat sinove, i kchieri, i pakaijh odhraniti u strahu bosjijemu, i u nauku karstjanskomu, nekase vesele na ovemu svjetu, a na drugomu uscivaju slavu nebesku u vjeke vjekaa.

O KREPOSTIH BOGOSLOVNIEH

I GLAVNIEH, ILLITI POGLAVITIEH.

N. *Doslesmo rekli, istomacili, i iskasali cetiri djela poglavita nauka karstjanskoga; to jes Vjerovugne, Ocee nasc, Deset sapovjedii, i sedam sakramenataa. Sada dake ostaje, da govorimo o krepostih duhovnieh, i grjehu, i o drusjeh stvarih, koje vele pomagaju sa scivjeti po sakonu, i naredbi bosjioj. Rezi dake kolikoje krepostii glavnieh, illiti poglavitieh.*

U. Jesu sedam: trisu bogoslovne, a cetiri glavne, illi stosjerne.

N. *Kojesu kreposti bogoslovne?*

U. Vjerra, ufagne, i isvarsna gljubav.

N. *Sasctose sova bogoslovne?*

U. Sascto ova rjec bogoslovne hochje rjeti stvar, kojase Bogu pristoi, i gleda k' Bogu.

N. *Kakkose dake vjerra pristoi Bogu?*

U. Er vjerra cini, da mij vjerujemo sve ono, sctoje e Bogh svemoguchi objavijo, i occitovo svetoj majzi zarkvi.

N *Da ufagne kakkose Bogu pristoi?*

U. Er cini, da mij stavimo sve nasce ufagne u Gospodina Boga, i da od gnega ufamo imati scivot vjecni po mil-

Digitized by Google

millosti istoga Boga, i nascieh dobrieh djelaa, koja dobra djella cinimo takoghjer po millosti boſcijoj.

N. *Iſvarsna gljubav ſasctose Bogu pristoi?*

U. Er cini, da mij gljubimo Gospodina Boga varh svieh stvarii; a iskargne nasce, kakko nas istieh ſa gljubav boſciju.

N. *Kojesu kreposti glavne, illiti poglavite?*

U. Mudros, pravda, raſboritos, i jakos.

N. *Sasctose sovu glavne, illi poglavite?*

U. Erbosu glava, i pocetak od svieh dobrieh djelaa.

N. *Istomaci djella ovieh krepostii?*

U. Mudros cini nas mudre, i pametne u svakoj stvari, danas tko u cemu ne privari; takoghjer da mij druſieh ne privarimo.

Pravda cini, da svakomu vratimo, i cinimo kakkose komu pristoi, i sctose komu pristoi.

Raſboritos cini, da mij raſloſcito cinimo, i ſcivemo podlagajuchi raſborstvu poſcjude, i pohotjegna beſredna.

Jakos cini, dase neboimo nikakve protivnosti, ni poghibje, ni istu smart podnjeti ſa gljubav boſciju u stvarih boſcjanstvenieh, kojesu Bogu na posctegne, a nami na spasegne duhovno.

O DARIM DUHA SVETOGA.

N. *Kolikoſe daraa Duha svetoga,*

U. Jesu sedam:

1. Mudros,
2. Raſum.
3. Svjett.
4. Jakos.
5. Umjegne.
6. Bogoglſubstvo,
7. Strah boſcij.

N. *Scto sluſce, i cine ovi dari duhovni?*

U. Cine, i sluſce u pomoch kreposti, i cininas iſvarsnieh u putu boſcjemu; er strahom ustrucjamose, od

Digitized by Google

grjeha. Bogogljubstvom cinimose bogogljùbni, i posluscni Bogu. Umjetonstvom naucenismo poſnati voglju boſciju. Jakosti pomoſcenismo, i pokrjepgljeni iſvarsciti, i uciniti istu voglju boſciju. Svjettom naucenismo ſlobe, i privare svjettovne, i hudobske poſnati. Raſumom uſdighnutismo poſnati, i rasumjeti otajstva nasce svete vjerre. Mudrosti cinimose svarsceni, da umjemo narèditi, i uputiti svakolika nascja djella na slavu boſciju, i isti ſcivot nasc; er mudar poſna najposljedgnu svarhu, i k' gnoj svaka djella svoja odrediva, i upravglja.

O DJELLIH MILLOSARDJA.

N. *Kolikoje djelaa millosardja ſa kojachjemo bitti osobitiem nacinom ispitivani na pristrascnomu suudu opchjenomu.*

U. Jesu sedam.

1. Napitati lacnieh.
2. Napoiti ſcednieh.
3. Odjesti golieh.
4. Primiti putnike.
5. Pohoditi nemochnike, i tamnicjare.
6. Odkupiti, i osloboditi suſcgne.
7. Martve do groba odpratiti, i ukopati.

N. *Ovosu djella od telesnoga millosardja; da jesu li koja ina djella od duhovnoga millosardja?*

U. Jesu drughe sedam duhovnieh,

1. Svjettovati sumgnive.
2. Nauciti neumjetne.
3. Pokarati grescnike.
4. Utjesciti uzvigljene.
5. Prostiti uvrjede.
6. Podnjeti ustarpgljeno cegliad ſlochjudnu.
7. Molitti Boga ſa ſcive, i ſa martve.

Digitized by Google

N. *Govorimo jesterize o grjehu. Kolikose varstaa grjehaa nahodi?*

U. Dvije varste; to jes grjeh istocni, i grjeh ucigneni. Grjehje ucigneni od dvije varste; jednoje grjeh smartni, a drugoje veniali, alliti oprostivi; to jes dostojan prosctegna.

N. *Koije grjeh istocni?*

U. Jes oni, s' koijemse raghjamo svikolizi, i imamoga kakkono po ocinstvu, alliti kakko po basctinstvu parvoga, i pravoga nascega oza Adama.

N. *Kakkonamse ovi grjeh diſce, alliti prascta?*

U. Svetiem karsctegnem, i ſato tkogodi umre beſ karsctegna ide u Limbo, i uzvigljenje u vjeke vjekaa; er nechje ighda vidjeti liza boſcijega, ni raja nebeskoga.

N. *Koije grjeh smartni.*

U. Jes oni, koise cini protiva vogli, i gljubavi boſcijoj, i protiva iskargnemu; i ſovese smartni, er diſce ſcivot duhovni, i ovi ſcivot duhovni nije drugo, nego millos boſcija.

N. *Kakonamse prascta ovi grjeh smartni?*

U. Svetiem karsctegnem, kadse cjovjek karsti ondamuse svikolizi grjesi prasctaju. Akolije poslije karsctegna sagrjescio; ſvetiem otajstvom od pokore; to jes svetom ispovjesti, kakosmo rekli odſgar. Akoli neispovidjen umre, ide u vjecno osudjegne mukaa pakgljenieh.

N. *Koije grjeh veniali, illi oprostivi?*

U. Jes oni, koi nije protiva gljubavi iſvarsnoj, ni grabi dusci millos boſciju, nitti duscju vodi u mukke pakgljene; niscta ne magne i ovi grjeh veniali jes marſech Goſpodinu Bogu, er nije prilicjan, nitise ugaghja s' vogljom boſcijom, nego ſlabi, i hladi ſcestocinu gljubavi boſcije; ſatoje od potrebe od ovegase grjeha cjuvati na ovem svjetu s' dobriem djellima, illiti na drugomu u cistillu, alliti u purgatoriju mukkom vremenitom ſaplatitga.

Digitized by Google

O GRJEHU SMARTNOMU, ILLI GLAVNOMU.

N. *Kolikoje grjehaa smartnieh, koijsu kakkono vir i glava svieh grjehaa?*

U. Jesu sedam, i svakomu jes krepos protivna.

1. Oholas, kojoj jes protivno podnijscenstvo.
2. Lakomos, kojoj jes protivna blagodarnos.
3. Bludnos, kojoj jes protivna cistochja.
4. Rasarscba, kojoj jes protivno ustarpgljegne.
5. Prosedarlos, kojoj jes protivna trijsnos.
6. Nenavidos, kojoj jes protivna gljubav sarcjana, illi bratinska.
7. Gljenos, kojoj jes protivna hitros.

O GRJESIM, KOJISU PROTIVA DUHU SVETOMU.

N. *Kolikoje grjehaa protivnieh Duhu svetomu?*

U. Jesu sces.

1. Neufagne spasegna, to jes neufati u millosardje bojcije.
2. Ufati spasitse bes dostojanstvaa, illiti dobrieh djelaa.
3. Suprotivitse istini posnanoj.
4. Nenavidos dobra iskargnega, kojeje od Boga primio.
5. Otvardnuchje u grjesima.
6. Nepokajagne napokogne; to jes odluka umrjeti bes pokajagna.

O GRJESIM, KOJI VAPE OSVETU PRID LIZEM BOJCIEM.

N. *Kolikoje grjehaa, koij vape osvetu prid lizem bojciem?*

U. Jesu cetiri.

1. Ubojstvo povoglno, illi hote ucigneno.

2. Grjeh

Digitized by Google

2. Grjeh putteni suproch naravi.
3. Potisnuchje ubosjeh.
4. Prihitjegne, i usdarsjagne plate tesjasske.

O CETIRI NAPOKOGNA, I O ROSARIU.

N. *Kolikoje stvarii napokognieh ciovjeku, koje, veli pismo sveto, kadbismo pomgnivo rasmisjgljali, nebismo ighda Boga uvrjedili.*

U. Jesu cetjri.

1. Smart.
2. Suud opchjeni.
3. Pakko, illiti vjekovite mukke pakgljene.
4. Raj nebeski.

N. *Kakko nastoisc, i scto cinisc sa usdarsjati bogogljubstvo?*

U. Govorim rosario Djevizi Marij, i rasmiscgljam petnaes otajstvaa istoga rosaria, u komuse usdarsji sjivot nascega Gospodina Isukarsta.

N. *Kojasu ovo otajstva rosaria?*

U. Jesu pet radosnieh.

1. Navjesctegne, illi posdravgljegne djevize Marije od andjelaa, kadse sace Isukars Sin bosjij u gne utrobi.
2. Pohodjegne svete Lisabette od djevize Marije.
3. Porodjegne Gospodina nascega Isukarsta.
4. Prikasagne istoga Isukarsta u templu.
5. Nasctegne, i prigovaragne djeteta Jesusa s' mudarzima.

Pet bolesnieh.

1. Mollitva, koju Jesus ucinj u vartu.
2. Frustagne, illiti bicevagne Jesusovo pri stupu.
3. Okrugnegne Jesusovo tarnovom krunnom.
4. Noscegne krisjca na gorru od Kalvaria.
5. Propechje, i smart nascega spasiteglja na krisjcju.

Pet

Pet najposljednieh slavnieh.

1. Uskarsnutje od martvieh Gospodina Isukarsta.
2. Uſiſcjastje Isukarstovo na nebesa.
3. Doſcjastje Duha svetoga.
4. Uſnesegne djevize Marije na nebesa.
5. Okrugnegne, i uſviscegne iste djevize Marije varh svieh koraa od andjelaa.

DJELLA

Krepostii bogoslovnieh, tojes Vjerre, ufagna, i gljubavi s'djellom od pokajagna.

DJELLO OD VJERRE.

Gospodine Boſce moj, ja vjerujem temeglito, svescto vjeruje, i ucinas s. matti zarkva, erbo tij, koise nemoſcesc privariti, ni bit privaren, tosi sve gnoj objavijo; a osobito vjerujem, dasi tij jedini Bogh n tri sobstva boſcjanstvena, Otaz, i Sin, i Duh sveti, dase sin ucinj cjovjek, i umrje na kriſcju ſa nasce spasegne; i dachjesc datti dobriem raj a ſliem pakko u vjeke vjekaa.

Djello od ufagna.

Gospodine Boſce moj, ja ufam stanovito, damichjesc datti prosctegne svieh moieh grjehaa, tvoju millos, i slavu vjecnu; erbosi tij privjeran i svemoguch tako obechjo, ako uſbuddem dobro djellovati; a ja odlucivam s'tvojom svetom pomochi dobro djellovati.

Djello od gljubavi.

Gospodine Boſce moj, erbosi tij dobrota neiſmjerna, jate gljubim varhu svieh stvarii, i ſa tvoju gljubav gljubim, i gljubitchju moga iskargnega kak-

kakko mene istoga; i odlucivam obsluſcivati sve tvoje ſapovjedi, i cesto u ſcivotu, a nada sve pri smarti ispovidjetse, i pricestili.

Djello od pokajagna.

Gospodine Boſce moj, erbo grjescechi, dobiosam pakko, a iſgubijo raj, alli najvechje ersam uvrjedijo tvoju dobrotu neiſmjernu, koju gljubim varhu svieh stvarii; kajemse, i bolim oda svieh grjehaà, marſim na gnih iſ svega sarza, i odlucujem u naprjeda prie umrjeti, neghte vechje ikad uvrjedit.

„ Tko jednom, illi vechje putaa na dan ucini ova „ djella, svaki put molechi, kakoje miso s. Oza „ Pape, dobiva sedam godisctaa prosctegne, i se- „ dam cetardesetnizaa: a tko paka takobi molijo „ ſa zijo mjesez danaa, i prikko tega jedan put „ ispovidijose i pricestijo, dobijobi ispunno pro- „ sctegne; ovako bij dopuscteno od ss. oo. pp. „ Benedikta XIII. i Benedikta XIV. „

Nenad. Nauk. Karstjan. liſ. 223.

Digitized by Google

Digitized by Google

KRATKO

UVJEſCBAGNE

ſA DJECIZE NEDORASLE,

Koja parvi put imaju pristupiti na svetu ispovjes, i pricestjegne;

Sloſceno po naredbi svetoga Oza

PAPE BENEDIKTA, XIII.

Sve istomaceno u nasc slovinski Jeſik
ſa koris pravovjernieh.

Po Ozu Fra Innocenzu Garghichju Dubrovcjaninu Mallobrachjaninu.

Digitized by Google

Digitized by Google

UVJEŠCBAGNE

ŠA ONE DJECIZE NEDORASLE,

Koja parvi put imaju pristupiti na svetu ispovjes,

PARVI DIJO.

O darščjanstvu svete ispovjesti

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Rezimi, sinko, jesilise tij ighda prie ispovjedo?*

P. Njesam, Oce.

I. *Šnascli tij, kakkose cisti duscja od grjeha smartnoga, kadse u gnemu nahodi?*

P. Šnam; s' dobrom, i s' išvarsnom ispovjesti.

I. *Šnascli, da svi karstjani, koijsu iša svetoga karsctegna smartno sagrjescili, dasuse darščiani ispovidjet, akose ščjude sahraniti?*

P. Šnam, Oce dukovni; ersam to naucio u nauku karstjanskomu.

I. *Hochjesclise dake tij ispovidjet?*

P. Hochju, Oce.

I. *Šnascli sctoje išpovjes?*

P. Šnam, ispovjesje svieh svoieh grjehaa ucignjenieh jedno pravo, i istinito odkrivegne ispovjed niku, koi stoi na mjestu boščiemu, ša od gnih stecchi prosctegne po odrjescegnu ispovjednika.

I. *Šnascli tij, kolikoje stvarii potrebno šnati ša dobrose, i korisno ispovidjet?*

P. Šnam, jesu pet.

Parvo. Trjebaje rašmisliti grjehe ucignene i šnati broj od grjehaa.

Dru-

Digitized by Google

Drugo. Kajatse, i bogljet od grjehaa.

Trechje. Uciniti odluku temegljtu ſa nighda vechje povratitse na grjehe; i bjeſcjati bliſgne prigode od grjehaa.

Cetvarto. Ispovidjetse pravedno, i zjelovito od svieh smartnieh grjehaa.

Peto. Iſvarsciti pokoru natedjenu od ispovjednika.

I. *Pokli na ispovjesti imajuse odkriti svi grjesi ucigneni; rezimi: ſnascli tij, sctoje grjeh ucigneni?*

P. ſnam. Grjeh ucigneni jes jedno pristupgljgne ſakona boſcijega po nascjöj vogli.

I. *Od kolikoje varstaa grjeh ucigneni?*

P. Jes od dvije varste; to jes grjeh smartni, i grjeh veniali, illi oprostivi.

I. *Sctoje grjeh smartni?*

P. Grjehje smartni ono, sctose djelluje prema gljubavi boſcijoj, illi nascega iskarignega, i ſovese smartni, er iſubavglja duscju od ſcivota duhovnoga, i diſcejoj millos, kojaga posvechjuje, i ostaje osudjena u mukke pakgljene.

I. *Sctoje grjeh veniali, illi oprostivi?*

P. Grjehje veniali ono, scto nije prema gljubavi, i neiſubavglja duscju od boſcije millosti, nitije posciglje u mukke pakglene; niscta ne magne marſechjaje Bogu, er nije po gnegovoj vogli, ni ſakonu, i ſovese veniali, jer bijusci stvar lagahna, lasno stjece prosctegne.

I. *Na koliko nacinaa moſcemo sagrjesciti, i uvrjediti Gospodina Boga, i iſgubiti gnegovu svetu millos?*

P. Na cetiri nacina. To jes grjescechi mislima, rjecima, djellima, i propusctegnem.

I. *Sctoje grjeh od propusctegna?*

P. Jes ono, ciem griescimo, neispugnivajuchi sctosmo tescko darſcjani ciniti; kakkonam ſapovjeda ſakon boſcij; kakko na priliku cine onij roditegli,

gli, i starjescine, koij neposciglju svoju djezu, ni mlaghje na nauk karstjanski, i onij, koijsu darſcjani nauk karstjanski ucitijh, i ne uceijh.

I. *Koijsu grjesi od djelaa?*

P. Jesu onij, koijse cine djellujuchi ono, sctose nejma djellovati, kakko na priliku: ubijajuchi, kraduchi, illi propusctujuchi ono, sctosmo darſcjani, kakko raſbjajuchi pos, kadsmo darſcjani, i moſcemo postiti; nesluscjajuchi svetu missu u dnevi svecjane.

I. *Sctoje sveta missa?*

P. Jes posvetilisete, u komuse prikaſcjuje prisvetomu Trojstvu pravo tjelo, i prava karv Isukarstova pod oblicem kruha i vina.

I. *Saſctose prikcjaſuje prisvetomu Trojstvu ovo posvetilisete?*

P. Parvo; ſa klagnatmuse, kakkoje pristojno.

Drugo; ſa ſahvalitmu na gnegoviem neiſbrojniem darovima, kojenam na svakcjas djeli, i dariva.

Trechje; ſa ſadovogliti gnegovoj pravdi ſa nasce grjehe.

Cetvarto; ſa isprositi od gnega sve one millosti, kojesu nami potrebnite; i ſato pridobarje nacin sluscjajuch missu, sadruſciti misnika s' ove cetiri stvari.

I. *Kolik dijo od misse imamo cjuti u dan svecjani?*

P. Trjebaje, dase namjerimo na missi; illi od pocetka misse do svarhe od pricestjegna; illi od pocetka vanghjeglja do svarhe od misse.

I. *Kakkose grjesci rjecima?*

P. Laſcjuchi, ſaklignajuchise, marmoscechi, proklignajuchi, psujuchi &c. i ostaliem grjesima, koijse cine govorechi.

I. *Sctoje psovka?*

P. Psovkaje govoriti rjeci protiva cjasti boſcijoj, illi svetazaa.

I. *Sctoje ſakletva?*

P. Jes ſvati Gospodina Boga ſa svjedoka u kojogod

Digitized by Google

stvari. I ſato tkose kune krivo, grjesci smartno, er ſove Boga da svjedoci laſc, scto Bogh nemoſce, budduchi protvino gnegovoj naravi, kojaje ista istina.

I. *Kakkose grjesci mislima, i na koliko nacinaa?*

P. Na dva nacina; to jes s' pameti, i s' poſcjudom od sarza, ſcjudechi kodjegod ſlo uciniti, illi nasladivajuchise ſlom misli.

I. *Jelli grjeh imati u pameti misli grube, illi neciste?*

P. Ondaje grjeh, kad hotte pristajemo na ſle misli, illi s' kojom nasladom, illi s' kojom poſcjudom. Alli kadnam na pamet dohode ſle misli, i ſcjonamje imatijh, i nastoimo ſa odtjeratijh, nije tada grjeh.

I. *Scto ima ciniti oni, komuje obicjaj pristati cestokrat na ſle misli?*

P. Korisnoje, da molli Boga, i djevizu Mariju u vrjeme od napastovagna: dase cestjekrat ispovie, i pricesti, dase ukloni od pogodaa grescnieh &c.

I. *Jelli grjeh smartni rjeti vraghte odnijo: arghjate ubilla: poghi s' vragom, i ostale prilicne rjeci?*

P. Kad te rjeci govorimo s' sarzem, ſcjudechi, dase ſgode, tadaje grjeh smartni, kadje tescka stvar; a kadijh govorimo u rasarscbi, a ne ſcjudechi, dase ſgode, nije negh grjeh veniali; allie gruba obicjaj, da karstjanin tako ſlo govorj.

I. *Diſcelinam svaki grjeh millos boſciju?*

P. Samo grjeh smartni diſcenam ovu millos. Alli grjeh veniali ſasve, daje neugodan Gospodinu Bogu ne diſcenam ovu millos, nuje oslabgliva.

I. *Onemu koi ſcive u grjehu smartnomu jesulimu korisna gnegova dobra djella, koja cini u grjehu?*

P. Njesumu korisna ſa raja nebeskoga, nu samo ſa stechi dare vremenite, i Gospodin Bogh radi gnih kadgod dostoise datti grescniku vechju pomoch, dase obrati na millos boſciju, i ſato dobra djel-

Digitized by Google

ſa nejmajuſe oſtavgljati, kadsmo u grjehu smartnomu, negoliih uſmnaſcjati.

I. *Kadsi sagrjescijo, kakkochjesc poſnat; allisi sagrjescijo smartno, alli veniało?*

P. Akoje uvrjeda prema gljubavi boſcijoj, illi iskargnega u stvari teſckoj, i ucinjosamje s' podpuniem spoſnagnem od moje pameti, i s'podpuniem pristagnem voglje, tadje grjeh smartni. Tolije uvrjeda u stvari malahnoj (osvem gnekieh ſgodaa, u koijem malina od sagrjescegna neiſubavgljanas od grjeha velika), i ſasve, daje stvar velika a uciniosamje beſ podpuna spoſnagna od pameti, i beſ pristagna od moje voglje, tadaje grjeh veniali, illi oprostivi.

I. *Kad jedan grjesci, kojeje pedepse dostojan?*

P. Ako grjesci smartno, oni cjas gubi pristeglstvo, i millos boſciu, boſcie posinovgljegne, i basctinstvo rajsko, i oni cjas dostoise mukaa pakgljenieh. Toli vrjeghja Boga grjehom venialiem, ne gubi millos boſciju, samo oslabljva gljubav prema Bogu, i nedostoise mukaa vjekovitieh, nu samo vremenitieh, kojese ſaplachivaju illi na ovem svjetu s' dobriem djellima, illi paka na drugomu u purgatoriu.

I. *Kadsi smartno sagrjescijo, kakochjeso ucinit ſa ne upasti u vjekovite mukke pakgljene, i povratitse iſ novize bitti sin boſcij posinovgljen, i dostojan slave rajske?*

P. Odkrivajuchi ispovjedniku namjesniku boſciemu grjehe moje istinito, s'pravom bolesti, i s'temeglitom odlukom ſa na grjehse vechje ne povratit.

I. *Scto imasc uciniti prie negh pristupisc k' ispovjedniku, ſa dobro, i korisno ispovidjet grjehe tvoje?*

P. Tri stvari imam uciniti prie negh pristupim prid ispovjednika.

Parvo. Imam pomgnivo iskuscjati duscevnos moju ſa dochi u ſpoſnagne od broja, i varstaa moieh grjehaa,

Drugo. Imamse bogljeti, i kajati s' krushenjem sarzem, dasam moiem grjesima uvrjedijo Boga nedospjetno dobro, i nesvarsceno gljubesgliva, koime stvorio, ushdarsci, i imame suditi po moiem djellima.

Trechje. Imam u gnega prositi prosctegne mojieh grjehaa odlucjujuchi temeglito nighda vechje unaprjeda uvrjeditga s' gnegovom svetom pomochi.

DRUGHI DIJO

O ISKUSCJAGNU DUSCEVNOSTI.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Rezimi sinko, snascli tij kakkose cini iskuscjagne duscevnosti prie ispovjesti.*

P. Snam Occe, alli ne podpunno, seto molimvas, dabisteme naucilli.

I. *Hochju dobrovogino?* Parvo sa ishvarsnoga ucinsti, potrebnoje, da naghjesc mjesto potajno, illi u kuchi illi u zarkvi sa nebitti smeten od kojegod stvari, kojabiti mogla sanjeti, i smutiti pamet. Tu tako kleknujusci, samjeritchjesc okkom prave vjerre Isukarsta Gospodina na pristogliu svoga velicjanstva, kakko date sluscja sa cjuti pokajagne tvoieh grjehaa, i sa od gnih udjelit-ti scjudjeno prosctegne: kakosise ondi na ovi nacin skupio, prie svega inoga ovakochjesc rjeti.

Prosvjetli, Gospodine, sarze moje, i tmine pameti moje, da podpunno spoznat buddem sve grjehe moje, ere tescko sagrjescih tebbi, mislima, rjecima, djellima, i propusctegnem.

Pak isa ovega rasmilitchjesc grjehe tvoje po deset sapovjedii boscieh; po pet zarkovnieh; po sedam grjehaa poglavitieh; po pet ochjuchjegnaa telesnieh, i po naredbam tvoga bichja, stavgljajuchi na pamet, kolikosi putaa prema kojoj sapovjedi sagrje-

sagrjescijo djellom, rjeci, misli, i propusctegnem; i tako imasc iskuscjati, i ispovidjeti sve smartne grjehe od mislij, rjecii, djelaa, i propusctegnaa, i broj, kolikosi ucinijo sasviem okoliscima, koij promjegnuju varste od grjeha. I ovako skupgljene pravednochjescih s' boiesti od sarza, i s' temeglitom odlukom ſa na grjehse ne povratit, occitovati ozu duhovnomu na svetoj ispovjesti.

NA PRILIKU.

Gospodjn Bogh ſapovjeda u gnegoviem ſapovjedima; dase cjastj otaz, i matti. Ovdi promislitchjesc, jesilijm sveghjerize nosijo cjaas, i poscte-gne. Jesilijm sveghjerize bijo posluscjan. Daijm njesi kadgod do uſroka, dase stave u rasarscbu, i date prokunu, alli hudobi pridadu &c. I takochjesc promisliti po ostaliem ſapovjedima boſciem.

Drugo: zarkva sveta ſapovjeda u gne ſapovjedima; dase ima cjutti sveta missa u dni svecjane. Promisli, da njesi kadgod propustijo hotte cjutti sve-tu missu, illi na gnjoj sto nepomgnivo, i beſ bogogljubstva. I takochiesc promisliti i po ostaliem ſapovjedima zarkovniem.

Trechje: meghju poglavniem grjesima, jes rasarscba. Promisli, dase njesi kadgod rasarcijo prema tvomu iskargnemu, i u rasarscbi, daga njesi prokleo, allimu reko koje ſlo veliko. Daga njesi psovo, hudobi pridavo, &c. Ovose raſumije i od psovakaa prema Bogu, i svetiem gnegoviem.

I. *Rezimi, ſnascli, koliko vremena imasc istrajati ſa dobro iskuscjati duscevnos tvoju, kadse imasc ispovidjet?*

P. Onoliko kolikobih istrajo ſa dobro dochi u spoſnagne od kojegod stvari, kojame veoma utiscti, i kadsam toliko ucinio, drugo njesam darſcjan.

I. *Jelli potrebno, da recesc ispovjedniku na ispovjesti kolikosi putaa sagrjesciio?*

P. Od grjehaa smartnieh trjebaje, da recem, i ispoviem broj: alli kad neſnam, kolikosam putaa sagrjescijo; imam rjeti, meghju magne, meghju vechje, kako zjenim u mojoj pameti.

I. *Kadasmo darſcjani ispovidjetse?*

P. Darſcjanismo ispovidjetse najmagne jednom na godiscte; allije boglje povratitse na ispovjes netomsmo smartno sagrjescili, erje strahovita stvar, da moguchi grescnik na svaki cjas umrjeti, i poghinuti u vjeke, ſcive i jedan cjas u grjehu smartnomu.

I. *Od kojeje koristi dusci nascjoj vrjedna ispovjes?*

P. 1. Vrjedna ispovjes cisti dusciu od grjeha.

2. Povrachjaje na millos boſciju.

3. Promjegniva mukke pakgljene, u mukke vremenite, illi na ovem svjetu, illiti u purgatoriju.

4. Cini, dasu nascja dobra djella dostojna raja nebeskogha, i da mij, koij bijahmo radi grjeha osughjeni u pakko, moſcemo kakko basctinizi primiti od Boga slavu nebesku.

5. Davanam jakos ſa hrabrenose opirati napastovagnima, i od gnih bitti slavnodobitnizi.

6. Uſrokuje u nascemu sarzu velik mir, i veseglje.

TRECHI DIJO

O BOLESTI.

ISPOVJEDNIK I POKORNIK.

I. *Poslije kakkosi iskuscjo duscevnos tvoju, i doscjo u spoſnagnje od tvojeh grjehaa; scto imasc uciniti ſa stechi bolles od uvrjedaa ucignenieh Gospodinu Bogu?*

P. ſnam, Occe, alli ne podpunno; ſato molimvas dabisteme naucilli.

I. *Hochju.* Imasc moliti Gospodina Boga; pokli nije grescnika, koiste moſce ſadovogino bogljeti od svojeh grje-

Digitized by Google

grjehaa, akomu Gospodin Bogh ne teghne sarze s' gnegovom svetom millosti: takoghjer imasc pomgnivo raſmiscgljati, da grjeh ſmartni, jes jedna velika, i tescka uvrjeda ucignena Goſpodinu Bogu, koi po svojoj nedospietnoj dobroti dostojanje ne samo ſa ne bitti uvrjeghjen, nu ſa bitti gljubgljen varhu ſvieh innieh stvarii, i sluſcen od svega svoga stvorra.

I. *Hotiobih sad, dami tij istomacisc, kakva ima bitti ova bolles?*

P. Ova bolles moſce bitti od dvije varste: to jes bolles iſvarsna, kojase ſove *contrizion*; i bolles neiſvarsna, kojase ſove *attrizion*.

I. *ſnaschi tij, sctoje bolles iſvarsna; kojase ſove contrizion?*

P. ſnam. Bolles iſvarsna, illi *contrizion* jes jedna bolles od iſpunne gljubavi, s' kojomse kajemo, dasmo Boga uvrjedilli radi same gljubavi boſcije, erje on dostojan svake gljubavi, budduchi ista dobrotta.

I. *A sctoje bolles neiſvarsna, kojase ſove attrizion?*

P. Bolles neiſvarsna, illi *attrizion* jes bolles, kojase obchjeniem nacinom poraghja u nami, illi zjechja straha mukaa pakgljenieh, kojesmo nasciem grjesima dostojali; illi zjechja raja nebeskoga, kogasmo s'grjehom iſgubilli, illi radi gardochje istoga grjeha.

I. *Kakose cini djello boleſti neiſvarsne?*

P. Cinise ovako. Gospodine Boſce moj, u koga ruzi stoi moj ſcivot, i moja smart, evome grescnika ſasramgljena, i pokajana; ersam rasarcijo prema menni tvoju strahovitu pravdu: zjechja straha onieh mukaa koijeh poſnam, dasam dostojan radi moijeh grjehaa prigardieh, marſim sa svjem sarzem na svaki moj grjeh, i spravansam unaprjeda ne povratitse na njedan. Odlucjujem cjuvatse od gresnieh prigodaa, i s' onom pomochi, koju ufam od tvoga millosardja nastojatchju bitti ugodan sveghjer tebbi, moj Boſce, koisi toliko pravedan, i pristrascjan ſa pedepsati nepokajane grescnike.

I. *Rezimi, da kakkose cini djello bolesti iſvarsne?*

P. Ovako. Gospodine Boſce moj; kajemse sasviem sarzem od moieh grjehaa: kajemse, erbosam s' gnima uvrjedijo tebbe Boga privelikoga, i pridobroga, koga gljubim varhu svieh stvarli. Hotiobih, dasam umro risuchju putaa prie, negh dasam tebbe jednom uvrjedijo. Unaprjeda odlucjujem temeglito prie umrjeti, neghte ighda vechje uvrjediti, i bjeſcjati bliſcgne prigode od grjeha, i Jcivjeti s' tvojom svetom pomochi do smarti u tvojoj milosti, i sluſcbi.

I. *Kojeje pokajagne boglje? Iſvarsno alli neiſvarsno?*

P. Beſ ikakve samgne bolles iſvarsna; to jes *contrizion*, jes boglja, er onemu, koise kaje djellom neiſvarsna pokajagna, njesumu proscteni grjesi, nego oosdara, kad prima odrjescegne od ispovjednika. Samaga ova bolles cini podobna Ja isprosit na ispovjesti prosctegne od grjehaa, i millos boſciju.

I. *Kojaje bolles od ove dvije potrebna Ja svete ispovjesti?*

P. Bolles iſvarsna, to jes *contrizion* jes najboglja, alli nije potrebna, bijuscije Jadovogna bolles neiſvarsna, to jes *attrizion* odiſgara istomacena.

I. *Kakkochjemo mij stechi ovu bolles iſvarsnu?*

P. Parvo, pitajuchije u Gospodina Boga, erje ona gnegov dar; poslije mislechi pomgnivo, daje grjeh smartni jedna privelika uvrjeghja Gospodina Boga, koi ejech svoieh neiſmjernieh iſvarsnostii, dostojanje, daga gljubimo sa sviem sarzem varhu svieh stvarii.

I. *Oni, koise ispovjeda beſ bolesti, illi beſ odluke, stjecjeli prosctegne svojeh grjehaa, i jelli dobra gnegova ispovjes?*

P. Nije dobra, nitti prima prosctegna, i kadbi umro u onemu bichju osudiobise po sve vjeke vjekaa.

I. *Tkobise nascjo u poghibi smartnoj, nemoghuchise ispovidjeti, kakkobise mogo iſbavit od svoieh grjehaa, i sahranitse?*

P. Mogobise osloboditi djellom iſvarsna pokajagna,

scto

scto ſovu *contrizion*; i ſato trjebaje, dase naucimo cestokrat ponavgljatga, neka buddemo spravni u vrjeme poghibno cinitga.

I. *Na scto najvechje ima nastojati oni, koise pripravglja ſa ispovidjetse?*

P. Ima nastojati visce svega ſa stechi, i prositi u Gospodina Boga bolles, i temeglitu odluku; er tko ne nastoi, i necini drugho, negh samo spomenutse od svoieh grjehaa, a pakaijh pripovjeda ispovjedniku, kakko jednu pripovjes, ne ispovjedase dobro.

I. *ſasctoje toliko potrebna bolles, i odluka temeglita ſa dobrose ispovidjet?*

P. Ere bolles od grjeha s' odlukom ſa vechje ne grjesciti, jes jedan dijo od potrebnieh ſa sveto-otajstva od pokore.

I. *Kolikoje djelaa potrebitieh ovemu sveto-otajstvu od pokore?*

P. Jesu tri, to jes bolles iſvarsna, illi ne iſvarsna, ispovjes od grjehaa s' odrjescegnem od ispovjednika, i isvarscegne od pokore naredjene od ispovjednika, kojase iſvarscjuje po odrjescegnu od ispovjednika.

Molitvn, i djello od pokajagna prie ispovjesti ſa stechi prosctegne od grjehaa.

Gospodine moj Isukarste, pravi Boſce, i pravi cjovjece, stvoritegliu, i odkupitegliu moj; ſcjalim, i bolimse u sarzu, i u dusci mojoj dasamte uvrjedijo moiem grjesima, bijusci tij oni koisi toliko dobar, i toliko svet, i dostojan ſa biti sluſcen, i gljubgljen, kogasam ja imo gljubiti, i sad gljubim varhu svieh innieh stvarii; i odlucjujem krepko nighda vechje uvrjedit-te unaprjeda s' tvojom svetom pomochi; i odlucivam unaprjeda uklagnatse ſa tvoju gljubav od svieh prigodaa grescnieh, ispovidjetse, i ucinit pokoru, kojami budde nareghjena; i prasctam ſa tvoju gljubav svakomu, i pridavam moj ſcivot, djella, i trude s'

tvoje-

tvoiemna ſa ſadovogliti ſa sve moje grjehe: i kakkote molim, tako uffam u tvoju dobrotu, i millosardje neiſreceno dachjescmi prostiti ſa dostojanstvo od tvoje neprozjegnene karvi, i mukke; i dachjescmi datti millos ſa dostojno bogljetse, i napredovat do smarti u obsluſcegnu tvoieh svetieh ſapovjedii. Tako buddi.

CETVARTI DIJO

O ISPOVJESTI.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

1. Budduchite ſadovogino uvjeſcbo visce bollesti od grjehaa, i visce odluke temeglite; ſcjudimte takoghjer josc uvjeſcbati, kakkose imasc ispovidjet. Potom dospijesc pripravu, illi iskuscjagne tvoje duscevnosti, pospjesno poghi prid ispovjednika s' sarzem skrusceniem, occima priklonutiem, i s' velikiem podniſcenstvom; i akoti budde potreba cekati, nastoj mucjati u to doba, i s' tvoijem skupgljegnem kaſci, dasi ko jedan krivaz sveſan, koi ceka vrjeme ſa besjedit s'svoijem sudzem, koije onisti, kogasi tij s' tvoijem krivinami uvrjedijo. Kad kleknesc prid ispovjednika, kleknuchjesc objema kogijenima, ne prema obraſu, negh s' strane, govorechi: blagosoviteme, occe dohovni, i kadsi primijo sveti blagosov od ispovjednika, ucini na tebi ſlamegne svetoga kriſcja; pak rezi podniſceno vech sarzem, negh ustima ispovjes opchjenu na ovi nacin.

Ispovjedamse Bogu svemoguchjemu, blaſcenoj Marij vaſda djevizi, sviem svetiem, i tebbi occe duhovni, ersam veoma sagrjescijo mislisma, rjecima, djellima, i propusctegnima, moij grjesi, moij grjesi, moij privelizi grjesi; — *govorechi ove rjeci udritchjese trikrat rukom desnom u parsi radi bolesti, biusci Boga uvrjedijo.*

ſa

Digitized by Google

Sa tesiem podighni glavu put ispovjednika, i bistriem glasom polako, i iſ tiha rezi najprie, kolikoje, dase njesi ispovidijo, i jesili onu pokoru iſvarscijo, kojatije od ispovjednika u proscjastoj ispovjesti bila nareghjena. Paka pocni bistro, vjerno, i srameſcglivo ispovjedat grjehe tvoje onako, kakkosijh skupjo prie u tvojoj pameti; odkrivajuchi broj, varstu, i svesctoje potrebno, kakkosmo drugovghje rekli.

Na priliku.

Spomignemse, dasam od moje najposljedne ispovjesti tri krat slago; jednom u sctetu veliku moga iskargnega; drugom u sctetu malu; a trechiem beſ ikakve sctete gnegove. Takoghjer dva puta meghju magne, meghju vechje njesam bijo posluscjan moijem roditegljom, i starijem; jednomsuse stavili u rasarscbu, i ſlo rekli.

Davamse u krivinu Bogu, i vami, occe duhovni, dasamse cetiri puta ſakleo, illi ſasvjedocijo Bogom. Jednom pravedno, i beſ potrebe ikakve. Drugom krivo, i s'kojomgod sctetom moga iskargnega. Trechjom takoghjer krivo, alli beſ ikakve sctete moga iskargnega. Cetvartom ispràsno.

Jednomsam poſcjudijo ſlo momu iskargnemu. Dva puta meghju magne, meghju vechje njesam sto na svetoj missi sasvom pomgnom, nij molijo Boga; nego gledo tamo, i amo po cegljadi.

Davamse u krivinu Bogu, da tri puta meghju magne, meghju vechje obeseliosamse ſlu moga iskargnega, a gnegovu dobru oſcjalostivija.

Ovako, i na ovi nacin, i s'ovakom bistrinom rjetchjesc sve tvoje grjehe, davajuchise u krivinu najprie Gospodinu Bogu, a pak tvomu ispovjedniku.

I. *Imajulise na ispovjesti rjeti svi grjesi?*

I. Imajuse rjeti svi grjesi smartni s'gnihoviem varstami, brojom, i okoliscima, ersu ovi stvar, alliti podloga potrebna ſa sakramenta od ispovjesti,

alliti

alliti od pokore, tojes, svaki grjeh smartni darſcjanismo ispovidjet.

I. *Imajulise takoghjer na ispovjesti ispovidjet i grjesi venjali?*

P. Nije darſcjanstvo ispovjedat grjehe venjali, er ovij ne cine gubit priateglstvo boſcije: niscta ne magne ako hochjemo ispovidjet kogagod; imamoga ispovidjet s' istom bolesti, i s' odlukom ſa unaprjedga vechje ne uciniti.

I. *Kadbi tko ſatajo koigod grjeh smartni na ispovjesti, billi ispovjes gnegova bila dobra?*

P. Kadbiga ſatajo hote, illi nebijusci dobro iskuscjo svoju duscevnos, uciniobi grjeh smartni, tojes svetogarghje, illi *sákrilegio*, i ispovjes gnegova nebi bila dobra, i biobi darſcjan iſnovize ispovidjetse od svieh onieh grjehaa, i od svetogarghja ucignena.

I. *Da ako tko ſaboravi ispovidjet koigod grjeh smartni nehoteshi, grjescili, i jelli odrjescen od onega grjeha?*

P. Ne grjesci, i od onoga grjeha ſaboravgljena ostaje odrjescen ſajedno s' ostaliem grjesima ispovidjeniem. Alli pokornik u parvoj ispovjesti, koju ucini, darſcjangaje ispovidjet, akose od gnega spomenuo.

I. *Akoje oni grjeh bijo odrjescen u proscjastoj ispovjesti; ſasctose ima opet rjeti ispovjedniku u novoj ispovjesti?*

P. Imase rjeti ſa ispunit ſapovjed, kojanam ſapovjeda, da ispovjes ima bitti zjelovita od svieh grjehaa, kadnam, i kakonam doghju na pamet, i akoga ne ispoviemo; grjescimo, smartno prema ovoj ſapovjedi.

I. *Scto hochje rjeti, dasmo darſcjani ispovidjet sve grjehe s' gnihoviem varstami, i brojem?*

P. Hochje rjeti, da nije dosta rjeti ispovjedniku na ispovjesti: occe, jasam velik grescnik &c. Sagriescjosam &c. nuje potrebno rjeti varstu od grjeha, i kolikosiga putaa ucinijo. Na priliku: ukrosam jednom &c. psovosam dva krat &c. trikratsam slago &c.

I. *Da*

Digitized by Google

I. *Da kadse jedan nebi mogo spomenuti od broja svoijeh grjehaa, kakko imar rjeti ispovjedniku na ispovjesti?*

P. Najprie ima misliti koliko sumgni meghju magne meghju vechje, a paka odabrati broj sredgni, govorechi *oko*; na priliku akosamse kleo, a neſnam, alli osam, alli devet, alli deset putaa; tada mogu rjeti: occe duhovni kleosamse meghju magne, meghju vechje devet putaa.

I. *Biuscisamte uvjeſobo u varstami, i broju od grjehaa; hotjobihte josc uvjeſobati, i u okoliscima od grjehaa.* ſato imasc ſnati beſ ikakve sumgne, dasi darſcjan na ispovjesti istomaciti, ne samo varste, i broj od tvoijeh grjehaa; nu josc, i okolisce, koij promiegnuju varstu od grjeha, i nose sobom sadruſcenu kojugod pedepsu zarkovnu, kakko na priliku; dasi ukro kojugod stvar posvetjenu, biuscie svetogardje, illiti *sakrilegio*. Takoghjer, akosi udrijo kojegod cegljade zarkovno; osvem scto upadasc u svetogardje, illi *sakrilegio*; upadasc josctera u proklestvo. Okolisc paka, koi ne promiegnuje varstu od grjeha, nu samo veoma uſmnaſcjaje; dvasu nauka visce ovega od bogoslovaz, i nauciteglјaa; jedni govore, dasmoijh darſcjani istomaciti na ispovjesti: a druſi vele, da njesmo. Tij na svarhu imasc imati ſa istinit nauk, daje svegh pokornik darſcjan istinito odgovorit svomu ispovjedniku, kadga pita od svoijeh griehaa ſa moch poſnat bitje gnegove dustevnosti.

I. *Moſceli ispovjednik kadgod odkriti tkomugod one grjehe, kojeje cjuo na ispovjesti?*

P. Nemoſce ighda nitkomu odkriti njedan od najmagnieh grjehaa, kojeje cjuo na ispovjesti, ſasve dabi imo iſgubiti ſcivot: i onij, koijse nahode bliſu pokornika, kadse ispovjeda, kadbi cjulli kojigod grjeh, darſcjanisu takoghjer ne pripovjedati ikomu sctosu cjulli.

I. Po-

I. *Poslie kakkosi ispovidiju sve tvoje grjehe, onako kakkosih prie bio skuppio u tvojoj pameti; dobrobi bilo, da ovako prilojscisc, i saglavisc.* Na svarhu davamse u krivinu Gospodinu Bogu, i vami, occe duhovni, od svieh ostalieh moijeh grjehaa smartnieh, i venialieh, kojesam ucinio od parvoga cjasa moga spojnagna; i od onieh, od koijeh nejmam uspomene, a duh necisti mogobime obaditi, i prikoriti na cjasu od moje smarti, i na dan sudgni; er dase i od gnih spomignem, i daih pojnam sviehbih sad ispovidio; i jato od sviehse kajem, i bolim, ersam s' gnima uvriedio Boga moga, i podnijsceno prosim od vas, occe duhovni, odrjescegne, i pokoru jadovoglnu, kojuchju dobrovoglno ispuniti ja griehe moje.

Paka sliedi ostalo od ispovjesti opchjene, — jato molim blajcenu Mariju vajda djevizu, sve svete, i tebe, occe duhovni, mollise ja mene prid Gospodinom Bogom nasciem.

PETI DIJO

O POKORNOJ JADOVOGLNOSTI.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Akobiti ispoviednik do, illi naredio, kojugod pokoru tescku, jesilije darjcjan primiti, i isvarsciti?*

P. Ako ja buddem rajmiscgljati, daje svaki moj grjeh privelika uvrjeda ucignena Gospodinu Bogu, josc daje kolikomu drago tescka, i jcestoka pokora, po opchjenomu nauku sveghjerize darjcjansamje jagarliti, i sve svjette, i nauke, kojemi ja moju duhovnu koris budde datti ispovjednik. Toli rajlojcito buddem vidjet, da je nemogu isvarsciti, imamga snijcéno moliti, damije promieni u kojugod drughu.

I. *Pokora imalise isvarsciti oncjas po ispovjesti?*

P. Onda kadmi ispovjednjk nije jabigljejcijo, ni odre-

odredíjo vremena : pristojnoje ſvarscitchje , kolikose prie moſce , i prie negolise iſ novize upade u koigod grjeh smartni .

I. *ſaplachivalise s' pokorom ſa grjehe , kadse pokora iſvarscjuje u grjehu smartnomu ?*

P. Naukje opchjeni od bogoslovazaa , i naucitegljaa , dase ſaplachjuje u onoliko , u kolikose iſvarscjuje naredba od ispovjednika , i njesmo darſcjani iſnovize iſvarscitje , kadse povratimo na millos boſcija po putu od nove ispovjesti .

I. *Jelli grjeh iſvarsciti pokoru naredjenu od ispovjednika u grjehu smartnomu .*

P. Jes samo grjeh veniali , illi oprostivi .

I. *Tko neiſvarsci pokoru , kojamuje naredjena od ispovjednika , koi grjeh cini ?*

P. Ako ostavi kojú pokoru tescku , kojamuje bila data ſa grjehe velike , kakkono na priliku , poste , bicevagne , dughe molitve , i drughe ovieme prilicne , cini grjeh smartni . Tolije pokora malahna ſa grjehe venjale : kakkono na priliku , mallo occenascjaa , i ſdravieh Marijaa , tada samo grjesci venijalo .

I. *Cjujuchi svetu missu u dan svecjani ; moſcelise rjeti ono , sctonamje naredijo ispovjednik ſa pokoru nascieh grjehaa ?*

P. Moſcemo iſvarscit tu pokoru , i rjeti koju drughu molitvu .

I. *Kadatije ispovjednik naredio pokoru , imascli scto drugo od gnega cekati ?*

P. Imam cekati svarhu ovega sakramenta od pokore ; to jes odrjeſcegne od grjehaa .

S C E S T I D I J O .

O ODRJESCEGNU POKORNOMU .

ISPOVJEDNIK , I POKORNIK .

I. *Onda , kadte ispovjednik pocne odrjeseivat , scto imasc tij ciniti s' svoje strane ?*

P. Ne-

Digitized by Google

P. Neſnam occe; akome Vij ne naucite.

I. *Hochju. Imasc tada stati s' rukami sklopgljeniem, sniſceno poklognen, pomgnivo sluscjajuchi sctoti govori, i svjetujete ispovjednik, i pantiti, kojuti pokoru naredjuje, i sluscjajga na oni nacin, kakko daje Bogh isti, koi s'tobom govori?*

P. Kad ispovjednik pocne iſgovarat rjeci svetoga odrjescegna, ponovi u tvomu sarzu tvoje pokajagne, i tvoju odluku, raſmiscgljajuohi; da u tij cjas ispovjednik s' prisvetom karvi Isukarstovom pere, i cisti duscju tvoju od svakoga grescnoga ſaveſaja,

I. *Po odrjescegnu pokornomu sctoti drugo ostaje. ſa ucinit?*

P. Neſnam occe; ſato vijme naucite.

I. *Hochju dobrovoglno.* Imascse odjeliti od ispovjednika s' ufagnem temeglitiem u boſcije veliko millosardje, i ſahvaliti Gospodinu Bogu na prosctegnu primjenu od tvoijeh grjehaa. Tad klekni prid koigod otar, illi drugovje, ghdjese pristoi: ispuni, koliko prie moſcesc, onu pokoru, kojutije naredio ispovjednik, ucini pomgnivo podobnu pripravu ſa svetoga pricestjegna; i ako imasc vremena, ſa ne rasparscjati tvoje sarze, i tvoju duscju, rezi ove molitve, koje sljede, illi koje drughe.

Molitva Isukarstu po ispovjesti.

Odkupiteglju moj, i moj millostivi Gospodine Isukarste, evome ovdi prid tobom podniſceno prostarta; molimte, dami dopustisc tvoju svetu millos, date unaprjeda nebuddem vechje vrjeghjati, nego date buddem svegh gljubiti, i sasvijem sarzem, i duscjom mojom vjerno sluſciti. Pravdi tvojoj tvoja neprozjegnena karv neka ſaplati ſa sva moja pomagnkagna, akosam koje u ovoj ispovjesti unijo. Gospodine moj Isukarste, tji, koisi s' tvoga kriſcja molio tvoga vjecnoga chjachka ſa onijeh, kojite nagn nemillostivo propesce, i prostijosijm. Prosti, millostivi Boſce, i menni grescniku, koisamte tolikrat beſobraſno uvrjedijo. Ja, Gospodine,

pra-

prasctam dobrovoglno, sviem sarzem sviem oniem, koijsume uvrjedili na koimudrago nacin; i u tvoju smart, i krisc svako moje ufagne postavgljam. Tebise vas podlagam, i u tvoje prisvete ruke postavgljam, i u saklad davam duh moj. Tako buddi.

Mollim i tebe, o moj andjele strascjanine, prikasci ovu moju poscjudu, i molitvu Gospodinu Bogu, i branime od svieh moieh neprjategljaa vidjenjeh, i nevidjenieh, da po tvomu isproscegnu dopusti cistochju mojoj duscevnosti, i da u istoj cistochi dostoise usdarscjatme sve vrjeme moga vremenitoga scivota na slavu tvoju, i na spasegne jedjne dusce moje. Tako buddi.

UVJESCBAGNE

sa onieh, koij imaju parvi put pristupiti na prisveto pricestjegne.

PARVI DIJO.

O isvarnosti sakramenta eukaristije illiti tjela Isukarstova.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Imascli tij poscjudu, pricestitse?*

P. Imam, Occe, josc od nasad vele vremena.

I. *Scto rasumjesc, i vjerujesc, daje prisveto pricestjegne, illi eukaristija?*

P. Rasumiem, i vjerujem, da jes pravo tjelo Isukarstovo, i tjelo scivo, i sadrusceno s' kipom Sina boscijega, i sajedno jes i karv, i duscja, i boscjanstvo istoga Sina boscijega.

I. *snascli tij, da sa dostojno primit ovi prisveti sakramenat od eukaristije, illiti slavnoga tjela Isukarstova, jes potrebno prie snati mnoghe stvari?*

P. ſnam, Occe; ersume ucilli u nauku karstjanskomu; daje ovo jedan od sedam sakramenata nareghjenieh od Isukarsta, u komuse pod slikom kruha, i vina uſdarſći pravo, i istinito tjelo, i prava, i istinita karv s' duscjom, i s' boſcjanstvom istoga Isukarsta nascega spaziteglja.

I. *Rezimi, scto ima ucinit karstjanin prie, negolise pricesti, ſa dostojanose pricestiti.*

P. Ima ucinit ove tri stvari; to jes, imase ispovidjet, akose nahodi u grjehu smartnomu.

2. Ima bitti postan s' postom naravniem, ne jeduchi, i ne piuchi nikakve stvari od ponochja proscjastoga do vremena pricestjegna.

3. Ima pomgnivo raſmislit, kogachie primit u svoje parsi, i pripravitse na sveto pricestjegne; s' djelima vjerre, ufagna, gljubavi boſcije, i podniſcenstva.

I. *Kadje bilo iſnascteno, i naredieno od Isukarsta ovo sveto-otaisivo, zditi sakramenat od svetoga pricestjegna?*

P. Na napokognoj veceri, koju ucinj Isukars svoijem ucenizima, prie negh bij muccen ſa nas.

I. *ſasctose ovi sakramenat ſove eukaristija.*

P. Eukaristija hochje rjeti ſahvala: ſa naucitnas, da kolikratse pricestujemo tjelom, i karvi Isukarstovom, tolikrat imamomu ſahvalit na gnegovoj privelikoj gljubavi, kojunamje ukaſo u gnegovoj muzzi, i u umiragnu ſa nas na kriſcju, i ostavgljajuchinam sebe istoga ſa jestojnku duhovnu duscjaa nascieh.

I. *Rezimi, sctoje prices prie posvechjegna.*

P. Nije drugo nego mallo kruha.

I. *A po posvetjegnu jelli vechje kruh?*

P. Nije vechje kruh, nego pravo tjelo Isukarstovo, ſcivo, i sadruſceno s' kipom Sina boſcijega, i ſajedno s' tjelom jes i karv, i duscja, i boſcjanstvo istoga Sina boſcijega.

I. *A vino, kojeje u cjasci, ſctoje prie, neghje posvetjeno?*

P. Jes

P. Jes pravo vino.

I. *A' po posvetjegnu sctoje?*

P. Jes prava karv Isukarstova, i erje karv ſciva, ima bitti sadruſcena s' tjelom, i tako nije u cjasci sama karv, nego josc i tjelo, i duscja, i boſcjanstvo nascega odkupitelja.

I. *Kakkose ono, sctoje kruh priobrachja u tjelo Isukarstovo, a ono sctoje vino u karv Isukarstovu?*

P. Po kreposti rjecii, koje govori misnik po visce ostije, i po visce vina, kad cini posvetjegne.

I. *Njeli josc ſajedno u pricestu bitje, illi osobje (to jes sostanza) od kruha, i vino pravo u cjasci?*

P. Nije; er po posvetjegnu promienilosеje bitje, illi osobje kruha, i vina u pravo tjelo, i karv Isukarstovu, ostajuchi sama slika kruha, i vina.

I. *Tkoje do toliku krepos oniem rjecima od posvetjegna?*

P. Dojeje Isukars, koije Bogh svemoguchi, i cini, i moſce ucinit ovo, i sve drugo sctose nami cini, da nemoſce bitti.

I. *Tko nie misnik, kadbi reko one rjeci od posvetjegna, billi posvetijo?*

P. Nebi; er samiem misnizima Isukars doje oblas ſa posvetiti, i ſa obratiti kruh u gnegovo tjelo, a vino u gnegovu karv.

I. *Kad dake Isukars dohodi u ostiju, i u cjascju?*

P. U oni cjas, u koi misnik iſgovori rjeci od posvetjegna.

I. *Dake po posvetjegnu ostija nije kruh, ni u cjasci nije vechje vino?*

P. Takoje beſ sumgne.

I. *Kakko velisc, da nije vechje ni kruh, ni vino; ako mij vidimo bjelochju, i govore, dase josc chjuti vogn, i slas?*

P. ſasve da iſa posvetjegna ostaju slike kruha, i vina, to jes slas, vogn, i ſamjera; sviem tiem nije vechje bichje, illi osobje ni od kruha, ni od vi-

na; nu samo bichje pravoga tjela, i karvi Isukarstove.

I. *Na koi nacin mogu ostat oblicja, illi slike od kruha, i od vina beſ gnihova bichja?*

P. Ostaju varhu naravniem nacinom; erje tako hotijo, Isukars po svojoj dobroti, i takoje mogo po svomu svemogujstvu.

I. *Tkonas ſaveſcuje, i darſcjanieh cini ſa vjerovati sve ovo?*

P. Nascja sveta vjerra.

I. *Da tko nebi vjerovo, nlliбi sumgnijo, billi sa grjescijo?*

P. U' istinu smartnobi sagrjescijo, i biobi poluvjernik.

I. *Kakko pribiva Isukars u ostij, i u vinu posvetjenu, ſciv, alli martav.*

P. Pribiva ondi ſciv, slavan s' tjelom, s' karvi, s' dusciom, i s' boſcjanstvom, kakko i na nebu.

I. *Kada Isukars dohodi u ostiju, i u cjascju u djelilise iſ raja?*

P. Ne-djelise, nu u isto doba, kad stoi na nebu obdesnu oza, nahodise u svetomu sakramentu od otara.

I. *Rezimi, ſasctose svak nepricestuje i s' jedniem, i s' drughiem oblicem, alliti slikkom od kruha, i od vina, kakko i misnizi?*

P. Misnizise pricestuju, i s' jedniem, i s' drughiem oblicem, alliti slikkom zjech ispugnjegna od miſse ſa ucinit podpuno posvetiliscte. A onij, koi njesu misnizi, dostaje, dase priceste samijem oblicjem, alliti slikkom od kruha, bijuscje pod gnim tjelo Isukarstovo ſcivo; a s' tjelom jes josc, i karv gnegova: kakkono i u cjasci s' karvi jes josc i gnegovo prisveto tjelo.

I. *Tko u pricestjegnu uſme samo polovizu od pricesta, alliti od partikule posvetjene, primali svega Isukarsta?*

P. Prima svega zjelovito; er u istinu Isukars toliko stoi u cjasci, i u ostij velikoi; koliko u partiku-

li;

Digitized by Google

li; nu josc u svakomu djelu istoga pricesta, illiti partikule.

I. *Kad misnik raslama, i rasdjeluje oblicja, pod kojem stoi tjelo Isukarsta, raslamali, i rasdjeglivali, i tjelo Isukarstovo?*

P. Ne, erbo samo raslama, i rasdjegliva ona oblicja.

I. *Akose ne rasdjegliva tjelo Isukarstovo, u komuse djelu pricesta posvetjenoga usdarsci Isukars?*

P. Usdarscise zjelovito u svakomu, i akobise ona ostija raslomila, i rasdjelila na sto marvizа, u svakojbi marvizi bio vas Isukars.

I. *Osvem Isukarsta jelli djeviza Marija, alli koij drughi svetaz u ostij, i u cjasci posvetjenoj?*

P. Nije ni djeviza Marja, ni drughi svetaz, negh svetaz od svetazaa to jes Isukars, i s' gnime kako Bogh sadruscenje po naravi Otaz, i Duh sveti.

I. *Jelli dobro cesto pricestitse?*

P. Jes dobro, i korisno, kadase dostojniem nacinom pricestivamu, er u pricestjegnu ne samo primamo millos boscija, negh josc isti usrok svake millosti, i vir svakoga dobra, to jes Isukarsta, i sato svaki dobar kartjanin imobise najmagne jednom na mjesez pricestiti.

I. *Tkose pricestiva budduchi u grjeku smartnomu, primali Gospodina?*

P. Primaga, alli Boga vrjeghja s' privelikjem grjehom pricestivajuchise, kakko Juda isdavnik.

I. *Dake sa okoristitse slavnijem pricestiegnem, sctobismo imali mij ciniti prie gnega?*

P. Imalibismo duscju nascju spraviti, rasmiscgljajuchi velicjanstvo onega Gnspodina, koga imamo primiti u nasce parsi.

DRUGHI DIJO

O' plodu prisvetoga sakramenta od eukaristije illiti prisvetoga tjela Isukarstova.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Kojisu plodi osobiti ovega sakramenta tjela Isukarstova?*

P. Naiprie, bijuscije ovi sakramenat jestojska, i pitje duhovno onijem, koiiga dostojno usimglju, pokrjepgljuje jakosti isgubgljene dusci; kakkono i jestojska i pitje naravno pokrjepgljuje jakos telesnu od glada priusetu.

Drugo: usmnajcja u dusci millos boscjanstvenu, i rascisce gljubav bosciju ptema Bogu, i iskargnemu.

Trechje: napugna duh s' radosti, i sladosti duhovnom.

Cetvarto: sluści ja ljek ja ozdravitnas, i ja sacjuvatnas od grjehaa venialieh, i vasdasnieh.

Peto: cjuvanas od grjehaa smartnieh, usteścjuchi nascja puttena pokrenutja, i cininas jakosnieh prema napastovagnima hudobskiem.

Scesto: na svarhu u napokogni cias nascega vremenitoga scivota slusćinam ja pichju, i jakos nascega putovagna na drughi svjet ja veselijeh, i radosnijeh privestitnas u scivot vjecni.

I. *Osvem ovieh narecenieh plodaa, slusćili ja soto drugo prisveta eukaristija, ulliti sveto-otajstvo svetoga otaca?*

P. Dosadsmo rasmiscgljali prisvetu eukaristiju, kako sakramenat, koga usimjemo u svetomu pricestjegnu: alli nkochjemoje promisliti, kakko posvetilisctè, kojese prikascuje Bogu na svetoj missi, bes ikakve sumgne slusći, i poradja raslike, i mnoghe drughe plode.

I. *Da kojisu to plodi ovega posvetilisctа?*

P. Do-

Digitized by Google

P. Dostaijhje, alli ſnamo najmagne ove pet; kojesu pet svarhaa zjechja koijeh prikaſcujese, i poklagna Bogu ovo prisveto posvetiliscte.

Parva jes; ſa cjastiti, i poſnati Boga ſa nascega samovlasctitoga Gospodara.

Drughaje: ſa ſahvalitmu na sviem darima od gnega primgljeniem toliko duhovniem, koliko telesniem i vremenitiem.

Trechjaje: ſa pomiritse s' nasciem Bogom, i prosctegne nascieh grjehaa isprositi.

Cetvartaje; ſa isprositi od boſcijega millosardja one millosti, i kreposti, kojesunam potrebnite ſa vechju slavu gnegovu.

Petaje: ſa ſadovogliti karvi Isukarstovom ſa pedepse koiehsu dostojni nasci grjesi; toliko ſa nas ſcivieh, koliko ſa dusce, koje pribivaju u purgatoriju.

TRECHI DIJO

O pripravah potrebnieh ſa prisvetoga pricestjegna.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *S' koijem pripravam imamo pristupit k' svetomu pricestjegnu ſa pristojnoga primit u naſce parsi?*

P. Gneke priprave hocjese u tjelu; a gnjekesu potrebne u dusci.

I. *S' kojom pripravom tjela imamo pristupiti?*

P. Navlasctito potrebnoje da svaki, tkose ima pricestiti, postiti od p nochja proscjastoga postom naravniem; to jes da neuſbudde jesti, ni napitse ni mallo, ni hote, ni nehote, ni ſa ljek.

I. *Kadbi tko bijo na umartju, illi na smarti, i daje scto isijo, illi popijo; bilise mogo pricestiti?*

P. Bi, akoje pricestjegne samo ſa brascho, illi viatik.

I. *Jelli potrebna koja druga priprava tjela?*

P. Jes potrebno, dase idde na prisveto pricestjegne

s' velikiem umigljenstvom, i krotkosti, toliko u sebi, koliko u odjechi.

I. *Ovoje do sad sctoje ſa tjelo pripraviti: da kojese priprave hochje u dusci?*

P. Visce svega potrebnoje, daje duscja u millosti boſcijoj; to jes, daje beſ ikakva grjeha smartnoga.

I. *Jasctoje potrebno, dasmo beſ ikakva grjeha smartnoga?*

P. Er kakko kruh obicjajni nepomaga tjelo martvo; tako ni kruh duhovni; to jes, prisveta eukaristija; alliti tjelo Isukarstovo slavno, nepomaga duscju, kojaje bes millosti boſcije, to jes u grjehu smartnomu.

I. *Tkose prieestiva u grjehu smartnomu, koje ſlocini?*

P. Cini pogardu prem veliku Bogu, i prisvetomu tjelu Isukarstovu, erse pricestuje nedostojno, i ſato cini drughi grjeh smartni od svetogardja, alliti sakrilegia.

I. *Tko po ispovjesti spomenese od kogagod grjeha smartnoga, sctoje trjeba, da ucini prie negose pricesti?*

P. Akose od gnega spomene, budduchi na mjestu od pricestjegna, trjebaje, dase kaje s' djellom iſvarsne bolesti; to jes *contrizionim*; a paka moſcese pricestiti, odlucjujuchi poslije ispovidjetse. Nu akose od grjeha spomene prie, negoje pristupio k' mjestu od pricestjegna, trjebaje, dase vrati k' ispovjedniku, i ispovijese.

I. *Tkose nahodi u grjehu smartnomu, scto ima uciniti ſa dostojnose pricestiti?*

P. Ima prie s' bolesti, i s' temeglitom odlukom ispovidjetse i bitti odrjesen.

I. *Jelli dosta ispovidjetse, i bitti u millosti boſcijoj ſa mochse pricestiti?*

P. Dostaje, ſa ne pricestitse nedostojno; alli ſa moch uſcivati plod ovega prisvetoga sakramenta, potrebnoje, da pristupimo k' istomu, ne samo beſ po-

poſcjude od njednoga grjeha venialoga ; nu josc savisce s' vjerrom , s' strahom , i s' gljubavi prema Gospodinu .

I. *Kakko imamo pristupiti s' vjerrom na prisveto pricestjegne ?*

P. Vjerrujuchi temeglito , da u prisvetomu pricestjegnu primitchjemo pod slikom svete partikule , illiti pricesta , tjelo ſcivo Isukarsta , i istinitoga Boga , i cjovjeka , svemoguchjega stvoriteglja od neba , i od ſemglje ; onega istoga Sina boſciega , koise ſa nas porodj od priciste djevize Marije , i ſa sahranitnas umroje na kriſcju .

I. *Kakko imamo pristupiti s' srahom na prisveto pricestjegne ?*

P. Raſmiscgljajuchi , dasmo mij prid Bogom potiscteni stvorri , i nevoglni grescnizi , vech dostojni ſa stanovati u paklu , negh ſa pristupiti na gnegovu svetu tarpeſu ; i ſato vech krat imamo rjeti sarzem one rjeci (*Domine non sum dignus*) Ah Gospodine , njesam dostojan &c.

I. *Kakko na svarhu mochjemo pristupit s' gliubavi na prisveto pricestjegne ?*

P. Raſmiscgljajuchi , dachjemo primit u nasce parsi Isukarsta , tako draga , i gljubeſcgliva , koi pritesce svacija sarza ; onega Jeſusa , koi dohohi u parsi nasce , i u duscju nascju ſa ſajedno sadruſcitse s' nami , i ucinitse jedna stvar ista s' nami , i ſa uciniti nas jednu stvar istu s' gnime.

I. *Oni koise ima pricestiti ; jelli darſcjan ſnatti ove stvari ?*

P. Najmagne ima ſnatti , scto prima u ovemu svето-otajstvu , alliti sakramentu ; to jes , prisveto tjelo Isukarstovo ſcivo , i istinito : takoghjer ima ſnatti pripravu potrebnu , koju prosi nasce darſcjanstvo .

Digitized by Google

CETVARTI DIJO.

O darſcjanstvih ſa primiti sveti sakramenat od eukaristije, illiti tjela Isukarstova.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Jelli kojagod ſapovjed, danas cini darſcjanieh ſa primiti pricestjegne?*

P. Po nauku dan danascni opchjenomu jes ſapovjed Isukarstova, koije reko, da ako neuſblagujemo tjela gnegova, nechjemo stechi ſcivota vjecnoga.

I. *Da jelli koja druga ſapovjed osobita?*

P. Jes ſapovjed nasce svete majke zarkve, koja naredjuje svjem vjerniem karstjanom, dase imaju najmagne jednom na godiscte pricestiti; to jes o svetomu uskarsnutju Isukarstovu.

I. *Ove ſapovjedi kadnas pocignu cinit darſcjanieh pricestivatse?*

P. Od onoga vremena, potomsmo doparli na godiscta od spoſnagna; to jes kadsmo podobni raſaſnati raſlikos ove jestojske sveto-otajne od kruha opchjenoga, koja nije drugo neghli slayno tjelo Isukarstovo; i umjemo pristupiti s' podobniem bogogljubstvom, i pravovjernosti.

I. *Jelli dosta dasu djeza doparla do doba od sedam godisctaa ſa mochse pricestiti?*

P. Visce tega nemoſcese datti nauk ocit, alliti stanovitan: nuje potrebno vladatse s' ſadovoglnosti, alliti s' podobnosti gnihove pameti, i s' raſborstvom ispovjednika.

I. *Grjescjuli ona djeza, kojasu doparla do doba ſa mochse pricestiti, a ne pricestujuse?*

P. Grjeſce, akoje gnihova krivina. ter ne nastoje ſa bit nauceni, illi nechje, dase priceste. Tolije malla pomgna otazaa, i matteraa, illi oneſieh, kojisu darſcjani ucitih, a ne ucjuih, i ne vjeſcbajujih; tada ovij grjesce smartno.

I. *Osta-*

I. *Ostajeli scto drugo ſa nauciti?*
P. Ostaje nacin kakko u djellu imamo pristupiti ſa primit sveto pricestjegne.

PETI DIJO

O prisvetomu pricestjegnu.

ISPOVJEDNIK, I POKORNIK.

I. *Kakkoje pristojno, dasmo obuceni, kad pristupimo ſa primiti sveto pricestjegne?*
P. Pristojnoje, dasmo obuceni u haglinam cistiem, alli beſ ikakve ispraſne naprave: pacek da pristupimo s' stavnosti, i s' krotkosti.
I. *Kakko imamo primiti sveto pricestjegne?*
P. ſa pristojnoga primiti; molimvas, ocee, dabisteme vij naucilli.
I. *Hochju.* Prie negh pristupisc ſa primitga; svjettujemte, da buddesc ciniti ove osam djelaa, koja sliede; to jes:
1. Vecer prie dnevi od pricestjegna, priporucise Bogu, djevizi Marij, tvomu andjelu straſcjaninu, i svezu tvoga imena, dase ucinisc dostojan ſa primiti Isukarsta u tvoje parsi.
2. Nastoj stechi veliku poſcjudu ſa sadruſcitse s' Gospodinom.
3. U' jutro netomse dighnesc, pochi s' istom poſcjudom u zarkvu svetu, ghdje beſ ikakva raſgovora, s' kojomgod molitvom priporucise Gospodinu Bogu.
4. Nakon tega ispovidise s' pristojnom pripravom, i s' bolesti tvoieh grjehaa.
5. Tako pripravgljen, sasvom bogogljubnosti pristupi k' svetomu otaru, ghdje klecechi s' occima priklonutiem cekatchjesc sasviem bogogljubstvom sveto pricestjegne.
6. Tadachjesc ponoviti djella od vjerre, i od gljubavi prema Isukarstu, kakosamte prie naucijo; s' te-

Digitized by Google

temeglitom ufanzom, da po gnegovoj velikoj millosti ucinitchjete dostojna ſa primiti ne samo sveti sakramenat; nu josc, i kreposti, i plode istoga sakramenta.

7. Kad misnik s' sakramentom u ruzi pocne iſgovarat one rjeci, *Domine non sum dignus &c.* Ah Gospodine njesam dostojan &c. tij sarzem podniſceniem sadruſci ista cjuchjegna: a primajuchi Gospodina s' millosti, i s' podniſcenstvom podighnutchjesc mallo glavu, i occi put prisvetoga pricesta, niscta ne govorechi ustima, nu otvorajuchi s' nacinom, stavjusci jeſik po visce uſni dogne, *mislechi, daga stavgljasc u parsi Isukarstove; kogachjesc primit na jeſik iſvaghjen mallo iſvan ustaa.*

8. Na svarhu, kadsise pricestijo, iſnovize prikloni occi, i prighni glavu; pak do mallo vremena odjelise na stranu, i stavi pomnju ſa proſcdrjeti koliko prie moſceſc sveti pricest; tolitise priljepi pri nebo ustaa, nemojga odljepiti s' parstom; nu samiem jeſikom, illi s' mallo vode, illi vina.

I. *A po svetomu pricestjegnu, scto imamo ucinitti?*

P. Imamo najmagne ſa cetvarti dijo od ure cjuvatse koliko vechje moſcemo ſa ne pgljunuti, ne pitti, i ne jesti iſcta; nego raſmiscgljati Isukarsta, koi pribiva u nasciem parsima; sahvagljujuchjmu sasvom gljubavi na tolikoj millosti, i molechiga, dase ne odjeli od nas, doklenam neudjeli gnegov sveti blagosov.

I. *Koju molitvu mochjemo rjeti po svetomu pricestjegnu?*

P. Tko umjet budde sctiti, i raſumije djascki; mochje rjeti one molitve, kojesu u officju djevize Marie. Druſi ako hochje, mochje rjeti ovu veoma bogogljubnu.

Molitva po pricestjegnu.

O prigljubeſcglivi moj Boſce, moj Jeſuse, moj stvoriteglju, moj odkupiteglju, i moj slavni nadariteglju: ja tvoj stvor, u drugoga nevjerujem, negh

u te-

u tebe, u drugoga ne ufam, negh u tebe, ni drugoga gljubim, negh samoga tebe. Klagnjamtise, ſahvagljujemti, blagosivgljamte, i podniſceno molimte, da priblaſceno, i prisveto tvoje tjelo, koje sakriveno pod oblicjom kruha, ja jutros u moje parsi primijosam, na taki nacin poveti duscju moju, da ja od sad unaprjeda drughu slados neuſbuddem kuscjati, osven tebe; drugo utjescegne ne buddem ſcegljeti, drughu ljepotu, ne buddem gljubiti, ni drughu gljubav buddem iskati. Dopusti molimte primillostivi, da ja unaprjeda neuſbuddem imatti drugoga straha, negh samo ſa tebe ne uvrjedit, i ſcjoti neuciniti; ni da od drughe dike miso buddem imatti, negh samo ſa tebe sveghjerize vjerno sluſciti, i gljubiti u ovemu momu vremenitomu ſcivotu, ſa paka mochte vidjeti, uſcivati, i gljubiti po sve vjeke na nebu. Tako buddi.

I. *Iſa ove molitve moſcemolise odjeliti iſ zarkve?*

P. Nebismose imalli tako barſo odjeliti, na joſc ſa malko vremena imalibismose uſdarſcjati, ſa ſahvaliti, i djevicj Marij; naſcemu andjelu straſcjanimu, i svezu nascega imena, koijsunas podpomoghli. Nakon toga s' blagosovom boſcijem mochjemo pochi doma, nastojechj oni dan stati daleko od igaraa, a navlasctito od ſle druſcbe; ſabavgljajuchise u djellima od bogogljubnosti. Cestokrat raſmisogljajuchi priveliko dobro, kojenamje Gospodin Bogh ucinijo, i millosti, koje imamo cekati od prisvetoga pricestjegna.

RAſLIKA DJELLA.

SRIE SVETOGA PRICESTJEGNA.

Djello od vjerre.

O Jeſuse pridraghi, Boſce, i spasitegliu moj, ja stanovito vjerujem, dachju primiti tebe istoga

pod

pod onom prilikom od kruha, i isto tvoje prisveto tjelo poroghjeno od djevize Marije, ja mene n. krisc propeto, i isragneno. Vjerujem, dachju primiti tvoju karv prisvetu ja me prolitu, tvoju dusciu, tvoje boscjanstvo. Ah moj Bosce, jasve date, ja nevidim moijem occima pod onom prilikom jakrivena, alli vjerujem, dase tij ondi nahodisc: i ja ovo vjerovati, ne isctem drugoga rasloga, nego tvoju rjec svemoguchju. Evo veselo ja k'tebi idem, od tebe jasvan. Tij Bosce jnasc da ja njesam dostojan tolikoga dara; nu pokli hochjesc, da ja tebe primim, dopustimi milloe, da dostojno pristupim, neka s' tobom moja dusciа sadrusena, tebi samomu budde scivjeti, tebe samoga Boga tako millostiva budde gljubiti, i slusciti, a po ovemu scivotu uscivati. Tako buddi.

Djello od ufagna.

Kakkobih ja mogo pristupiti k'tvomu otaru, kakobih smijo, dobri Jesuse, tebe primiti, da ja ne ufam u tebe, koi ja mene spasiti, davasc tebe istoga meni? Koje millosti ja imam ufati od tebe, moj Bosce, kad tij svescto najboglje imasc, tvoje tjelo, tvoju dusciu, svega tebe meni dobrovoglno darivasc. Ufam, dachjescmi prostiti moje grjehe, i dachjesc mene tvoiem krepostima uresiti. Ufam, dachjescmi dopustiti, date ja uscivam u vjecnomu scivotu: ersi tij reko; tko blaguje ovi kruh, scivjetchje u vjeke. Tako buddi.

Djello od gljubavi.

Jascto tij, Bosce moj, toliki dar od tebe istoga meni cinisc, negh da ja buddem tebe gljubiti? Gljubim dake tebe sasviem sarzem, Jesuse pridobri. Gljubim tebe, koisi jedino dobro moje, i jedina cestitos dusce moje. Kakko ja nechju gljubit tebe, koisi mene jose od vjekuvjecjanstva gljubijo, koi ja moju gljubav tvojsi scivot na smart prido, i suvisce

svega

svega tebe pod prilikom od kruha meni darivasc? ſa ovoliku tvoju blagodárnos gljubimte, Boſce moj, varhu svieh inieh stvarii; nedaj, da ja ostavim tvoju gljubav: nicek dajmi, date svegh vechma gljubim. Gljubitchjute toliko, moj Boſce, kolikumi vechju millos dopustisc, date gljubim; nu ja nechju ighda tebe gljubiti, koliko dostojan jesi bitti gljubjen.

Djello poſcjude.

Duscja moja, dobri Jeſuse, tebe samoga ſcjudi: ſcjudim tebe ljecnika, dame oſdravisc, tebe pastjera dobroga, da ovu tvoju ovcizu pokrjepisc; i u stado tvoijeh iſabranieh postavisc. ſcjudim tebe jedino dobro moje. Chjacho moj milli hodi, hodi k' meni, evoti otvoram sarze moje. Tij sam posvoiga; er drughiga nemoſce imati, nego tij sam, koisi i gospodar i stvoritegl sarza ovega. Tij sam moſcesc mene podpuono obeseliti, i niko drughi. Tebe ſcjudim, i niscta drugo iſvam tebe. Buddi tij sam moja rados, moje veseglje, moja poſcjuda. Tako buddi.

Djello podniſcenstva.

Tkosi tij, Boſce moj, a tkosam ja, dase tij dostoisc samnom pribivati. Tij ksagl od kragljevaa. Tij Bogh, koi pogledom cinisc, dase ſemglja trese. Tij ista svetigna, prid kojom andjeli njesu cisti. Tij sunze pravednosti. A ja zarv ſemglje, smrad, tmina, pun ispraſnosti, pun taſctine, smechjaa, i ſalaa. Kakko dake tij moſcesc k' meni doch; kakko moje tmine moguse ugoditi s' tvojom svjetlosti? Spoſnam, da ja njesam dostojan millosti tako privelike, i strascimse, er nenahodim u meni kreposti dostojne toliko velika dara. Alli ſasve ja da njesam dostojan ſa tebe primiti; tij jesi pridostojan ſa moje sarze posvoiti. ſaboravise dake od svieh moijeh grjehaa, i smilujse meni; er beſ tebe ja nemogu iscta, i beſ tebemi nije ſcivota.

Mo-

Molitva blaſcenoj djevizi Marij.

Prislavna majko Boſcija, djevize Marijo, jedino ufagne moje, molimte, dame pomoſcesc sada; ersam odlucijo primiti tvoga pridragoga sinka. Nemoj, majko od millosti, potlacit mene tuſcna, kogaje tvoi sin toliko gljubijo, da svoj ſcivot nije kratijo ſa mene datti. Spomenise, maiko od millosardja, da sin boſcij naseju putt uſe, da tij buddesc majka nascja: napunninas tvojom millosti, da dostojno buddemo primiti svetoga od svetieh. Tako buddi.

Rezi sada pet occe nascjaa, i pet ſdravieh Mariaa na uspomenu od pet ranua Isukarstovieh.

RAŞLIKA DJELLA

PO SVETOMU PRICESTJEGNU.

Sasviem sarzem tebise klagnam, Sinu Boga ſcivoga. Doscjosi k'meni, Boſce moj, evo sctoje ſcjudjela duscja moja, ſadaje u sred sarza moga. Veselise, duscjo moja, radujse sarze moje. Bogh, Bogh dobri tvoj pohodioje tebe. Klagnamse tebi opeta, kakkotise klagnaju andjeli tvoi dvorani vapechi svegh svet, svet, svet Bogh. Klagnamtise, kakkotise klagnala blaſcena djeviza majka tvoja, kadte porodila. Tjelo prisveto postavise po sred sarza moga, i uſceſci tvoju gljubav u gnemu; ranne prisvete ostavite bigljegh na sarzu momu, neka haran buddem tolikoj gljubavi Boga moga. Hvalati moj dobri Boſce, ersise dostojo k'meni dochi. Ako nebesa nemogu tebe uſdarſcjat, ako andjeli njesu cisti pri tobom, tkosam ja, da hochjesc u meni pribivati. Kojesi dobro u meni nascjo, dasi hotijo tvoje velicjanstvo podniſciti ſa samnom pribivati. Andjeli, i svi sveti doghite, cjujte, i

pri-

pripovjdjetchju vami, kojaje Bogh ucinio dusci mojoj. On isti, koga vij uſcivate, doscjoje, i pohodioje mene, kada ja zjech grjehaa njesam smijo occi k'nebu dihighnuti: ſahvalitemu vij na mjesto moje; er ja nenahodim rjeci podobne, koijembijh mogo ſadovoglnomu ſahvalitt. Alli tij, milli Boſce, koi poſnac veoma dobro moje niscto, nemoj potlaciti podniſcene hvale moje, kojeti od moga siromasctva pridavam. Tebi slava, cjaas, i dika po sve vjeke: ſa ovu millos sctochju ja tebi darovati ſa odgovorit tebi na ovolike dare, Boſce moj? Tij ſnasc, da svescto imam, tvojeje; tisimi sve darovo. Pokli ne tlacisc tij moje malahne dare, evoti sarza moga, evoti davam svu slobodu moju: tij buddi Gospodar osobiti, da tebe samoga sluſcit buddem. Primi, Boſce, raſum moj, da ja drugo ne raſumiem, nego tebe samoga: primi uspomenu moju, dase od drugoga nespomegnivam, nego od tebe, i daraa tvojeh: primi voglju moju, da drugo ne ſciudim, drugo ne gljubjm, nego tebe. U vrjeme, i u vjekuvjecjanstvu ja nechju drugo, nego ono sctosi od vjeka od mene odlucijo. Raſgori tvojom gljubavi sarze moje, da svegh tebe gljubim, u tebi ſcivem, i u tebi umrem. Nemoj mene ostavit, nemojme ſaboravit, Boſce moj: tvojsam ja, i tvojchju bitti u vjeke: sacjuvajme od svakoga grjeha, volim prie umrjeti, nego tebe uvrjediti, tebe iſgubiti.

Ovdi pitaj u Boga sve one millosti, kojesuti od potrebe. Priporucimu sve karstjane; ſcive, i martve, svetoga Oza Papu, sasviem redovnizima, svu Gospodu, i Poglavize karstjanske, a navlasctito ovu darſcjavu. Priporuci sve rodjake, i kuchju tvoju, sve grescnike, daijh Gospodin Bogh obrati, sve pravedne, daijh uſbndde uſdarſcjati u gnegovoj svetoj millosti. Na svarhu rezi Litanije djevize Marije.

LI.

LITANIJE

BLAJCENE DJEVIZE MARIJE.

Gospodine, pomiluj.
Isukarste, pomiluj.
Gospodine, pomiluj.
Isukarste, cjujnas.
Isukarste, uslisci nas.
Occe nebeski Bojce, smilujse nami.
Sinu odkupiteglju svjeta Bojce, smilujse nami.
Dusce sveti Bojce, smilujse nami.
Sveto Trojstvo jedini Bojce, smilujse nami.
Sveta Marijo,
Sveta Bogorodizo,
Sveta Djevo djevizaa,
Majko Isukarstova,
Majko bojcije millosti,
Majko pribistra,
Majko pricista,
Majko neotrugnena,
Majko neozkvargnena,
Majko gljubejcgliva,
Majko cjudnovita,
Majko stvoriteglja,
Majko spasiteglja,
Djevo prirajborna,
Djevo cjastiva,
Djevo pripovjediva,
Djevo moguchja,
Djevo blagostiva,
Djevo vjerna,
Jarzalo pravednosti,
Pristoglje mudrosti,

Mollise ja nas.

Su-

Sude duhovni,
Sude cjastivi,
Sude ſlameniti objetovagna,
Ruso otajna,
Turgnu Davidovi,
Turgnu slonokostni,
Kuchjo ſlatna,
Uvjetno ſaklopiscte,
Vrata nebeska,
ſvjeſdo jutargna,
ſdravglje nemochnikaa,
Utocisete grescnikaa,
Utjesciteglizo pecjaonikaa,
Pomochnizo karstjanaa,
Kraglizo andjelaa,
Kraglizo patriarkaa,
Kraglizo prorokaa,
Kraglizo apostolaa,
Kraglizo muccenikaa,
Kraglizo ispovjednikaa,
Kraglizo djevizaa,
Kraglizo svijeh svetazaa,
Jagance boſcij, koi diſcesc grjehe svjeta, prosti nami, Gospodine.
Jagance boſcij, koi diſcesc grjehe svjeta, uslisci nas, Gospodine.
Jagance boſcij, koi diſcesc grjehe svjeta, smilujse nami, Gospodine.

Molitje ſa nas.

MOLITVIZA.

Pod tvoju obranu utjecemose, sveta Bogorodizo, nasce molbe ne potlaci u potrebah nascieh, nu od poghibjaa svieh oslobodi nas sveghjer djevizo slavna, i blagosovgljena.

MO-

ſdrava kraglizo, majko od millosardja, ſcivotu, sladosti, i ufagne nasce, ſdrava. K' tebi vapimo iſaghgnani sinovi Eve. K' tebi uſdiscemo zvilechi, i placjuchi u ovoj dolini od suſaa. Nu dake parcizo nascja, one tvoje millostive occi k' nami obrati; i Jeſusa blagosovgljenoga ploda utrobe tvoje, nami ſa oviem iſaghnagnem ukaſci. O blaga, o milla, o slatka djevizo Mario.

℣. Moli ſa nas sveta Bogorodizo.

℟. Dase dostojni ucinimo obechjagnaa Isukarstovieh.

℣. Gospodine uslisci molitvu moju.

℟. I vapaj moj k' tebi priscjo.

Molimose.

Millos tvoju, molimote Gospodine, pametim nasciem obilno podaj, da mij koij po andioskomu navjesctegnu Isukarsta sina tvoga uputtjegne poſnasmo: po muzi gnegovoj, i kriſcju k'slavi uskarsnutja buddemo privedeni. Po istomu Isukarstu Gospodinu nascemu. Amen.

SVARHA.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google